49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1210 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7/20 ՅՈՒՆԻՍ 1905 16 ՊԷՊԻԿ, ԱԽԸՐ 1323 – 7 ՀԱԶԻՐԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիոյ Մեծ Ճաւտեսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկասիրի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یوی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : ارماسنی قریه
ادارهخانهسی باب‌عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամերիկեան Գոլէջ

Սկիւտարի բարձունքներուն վրայ հաստատուած Ամերիկեան աղջկանց վարժարանը, American College For Girls որ քանի մը տարիէ ի վեր սքուլական վիճակը թօթափելով Գոլէճի տիտղոսը ստացաւ, այս տարի ալ ինը շրջանաւարտուհիներ ընծայեց մարդկութեան, որոնք միանալով նախորդ շրջանաւարտուհիներու թիւին, պիտի երթան յաւերժացնել այդ հաստատութեան պատիւը։

Եթէ այդ հաստատութիւնը զուտ ամերիկեան տարերէզ բաղկացած ըլլար, ուր դաստիարակուէին միայն ամերիկուհիներ և կամ աղջիկները մեկմէ բոլորովին անջատ ադգերու, աւելորդ պիտի ըլլար բնականաբար հետաքրքրիլ անով, և խորհրդածութեան նիւթ ընել անոր կրթական ու բարոյական մակարդակը որ առընչութիւն չպիտի ունենար մեզ հետ իրերու բնական ընթացքով։

Իրականութիւնը հակառակն է սակայն, և զարմանալիօրէն կը տեսնուի որ Հայ աղջիկներն ալ ոչ նուազ կարեւոր թիւ մը ունին այդ հաստատութեան մէջ, ոչ նուազ կարեւոր եկամուտ մըն են այդ հաստատութեան համար, որ անչարժ կալուածներու կարգը դասած է զանոնք, եթէ երբեք ներելի է այս բացատրութիւնը տալ։

Ինչպէս ամէն տարուան շրջանաւարտուհիներուն, նոյնպէս և այս տարուանններուն մէջ, պակաս չէին Հայ աղջիկները, ինչպէս պակաս չէին Հայ շրջանաւարտներ Ռօպէրթ Գոլէճի այս տարուան ալ շրջանաւարտներուն մէջ, հոգ չէ թէ այդ երկու քոյր հաստատութիւններն ալ, զուտ ամերիկեան և կամ անգլիական ըլլալով, և Պոլսոյ մէջ ալ անգլիական կարեւոր գաղութի մը գտնուելով հանդերձ, ո՛չ մէկ անգլիացի շրջանաւարտ կամ շրջանաւարտուհի կը բերէին ի հանդէս, իրենց ամավերջի հանդիսութիւններուն մէջ։

Ուրեմն՝ անիրաւ ոտնձգութիւն մը ըրած չենք ըլլար երբ աղջկանց այդ Գոլէճին վրայ կը խօսինք այսօր, անտեղեակ քայլ մը առած չենք ըլլար երբ անոր շուրջը կը յաձինք, զինքը մերկապարանոց ծանօթացնելու համար մեր համայնքին որ, ինչպէս ըսինք, փիչ մը քիչ աղջիկ դաւակներ չէ որ կը զրկէ Սկիւտարի բարձունքները, զանոնք դաստիարակելու խաբուսիկ երազով չմոռած։

Բայց նախ ըսինք թէ մերինները ինչո՞ւ կը զրկեն իրենց աղջիկները հոն, և ի՞նչ փափաք է որ զիրենք կը մղէ այդ օտար հաստատութեան գրկին մէջ նետելու իրենց դաւակներ, երբ մանաւանդ արուեղիք թոչակն ալ սահմանաւոր ու չափաւոր չէ, 44 ոսկի կարեւոր գումար մըն է, թո՛ղ զկնայս և զմակտս։

Եթէ չենք սխալիր, մերինները սկիզբէն՝ սկսան զրկել իրենց աղջիկները հոն, անոր համար որ Հօմ սքուլ մըն էր ան, այսինքն գպրոց մը՝ ուր homeական, անական դաստիարակութիւն մը պիտի տրուէր, դաստիարակութիւն մը որ գերազանցապէս պիտի պատչաճէր Հայ աղջիկներուն, որոնք ամէնէն աւելի պէտք ունէին ընտանեկան կրթութեան և տիպար տանտիկիններ ըլլալու։

Հայ ծնողքներու այս տեսակէտը առանց պատճառի չէր և իր մէջ անհեթեթ բան մը չունէր սակայն, կրնանք ըսել անտարամարտ ալ չէր, որովհետեւ Հոմ Սքուլի վարչութիւնը այնպէս մը կարծեցնել տուաւ հանրութեան որ իր վարժարանն իսկապէս կը համապատասխանէր այն տուէնին զոր Անգլիացիք հոմ կը կոչեն, խաղաղ, երջանիկ, ընտանեկան յարկ մը ուր կարդն ու սարքը կը տիրէ, զարգացումը, դաստիարակութիւնը, կոկիկութիւնն ու ճաշակը վիրար կը լրացնեն և ուր ընտանիքին անդամները երջանկութեան գաղափարակիցը կը գտնեն իրենք զիրենք, հեռու բոլորովին չնայլ բարքերէ և տգեղ սովորութիւններէ։

Ասկէ աւելի ինչ մեծ երջանկութիւն ու բաղդ կրնար ըլլալ մեր ընտանիքներուն համար, երբ իրենց աղջիկները պիտի կրնային դաստիարակուիլ հոմի մը մէջ, զոր բոլոր գրականութիւնները որոնց հետ նաեւ Հա՛յ գրականութիւնը, ներբողած ու ընտանեկան տիպար յարկի մը հոմանիշ ըրած էին։

Ու սկսան զրկել։ Անո՛նք մանաւանդ որոնք իրենց զաւակներուն համար կը խնայէին անհամեմատ աւելի նուազ տարեթոչակ՝ Հայ դպրոցներու, լիաբուռն վճարեցին այդ հաստատութեան, ու կարմրուկ ոսկիները տարին նետել այդ օտար կրթարանին արդէն հարուստ գանձին մէջ, միամիտ հաւատքը ունենալով թէ իրենց տուածէն կրթական չատ աւելի մեծ բան մը պիտի առնէին փոխարէն, չատ աւելի մեծ շահ մը պիտի ունենային իրենք։

Արդիւնքը չուշացաւ սակայն. տարիներու հոլովումին մէջ ի յայտ եկաւ այդ կրթարանին բո՛ւն արժէքը, հոմին իսկական վիճակը, ուրկէ ծնան մեր բարքերուն բոլորովին հակառակ բարքերով օժտուած Հայ աղջիկներ, նմանը չտեսնուած համարձակութեամբ և ինքնահաւանութեամբ օժտուած, որոնցմէ չատեր գոնէ սպասուած զարգացումն ալ չունեցան, սպասուած մասնաւորական պաշարն ալ ի յայտ չբերին իրենց ուսանողութեան շրջանին մէջ։

Ինչ որ կարկառուն կերպով տեսնուեցաւ Հոմի աշակերտուհիներէն չատերուն վրայ, և ինչ որ յատկանշական եղաւ իրենց համար, սա էր թէ՝ Հոմի այդ շնորհալի աղջիկները մոռցան իրենց ընդոծին յատկութիւններն ու կորսնցուցին ինչ որ մայրենի էր իրենց։ Մնողք չյարգել, մեծի կարեւորութիւն չտալ, համարձակ ու խիզախ ըլլալ խօսուածքի ալ մէջ, քալուածքի ալ մէջ, իրոխտ ինքնավստահութիւն մը ունենալ կեանքի ամէն խուզերուն մէջ ու իբրեւ զարգացում՝ ունենալ միմիայն կարողութիւն մը՝ քանի մը բառ անգլիերէն խօսելու, քանի մը տող անգլիերէն կարդալու։

Ու ինչ որ ամէնէն ցաւալի է, այս Գոլէճին աչակերտուհիները սովրեցան ապրիլ մի միայն իրենց անձին համար առանց նկատի առնելու ընտանիքին նիւթական վիճակն ու տան միւս անդամներուն գոյութիւնը, սա արդարացումով թէ իրենց ստացած դաստիարակութիւնը հարիւրաւոր անգամ կը բարձրացնէր զիրենք ընտանիքին միւս անդամներէն որոնք չէին գիտեր ապրելու ճաշակը։

Ահա ինչ որ իւրացուցած էին Հոմի Հայ աղջիկները, անխուսափելի բացառութիւններէ դուրս, այնպէս որ Հայ աղջիկները այդ հաստատութեան մէջ, ո՛չ կրցած էին Ֆրանսերէնն ուսնիլ պէտք եղածին պէս և ո՛չ ալ մա՛նաւանդ իրենց մայրենի լեզուն, որուն մասնաւոր կարեւորութիւն մը չտալ, սկզբունքը եղած էր կարծես հաստատութեան վարիչներուն, որոնք չէին վարաներ նոյն իսկ, զիտողութեան մը պարագային, ճակատաբաց յայտարարելու թէ՝ վարժարանն ամերիկեան հաստատութիւն մըն էր միայն, որ պէտք չունէր բնաւ ականջ կախելու տարաձայնուած խօսքերու և ասոր անոր դիտողութիւններուն։

Դպրոցին վարչութիւնը ինչո՞ւ ասկանջ տար, իրա՛ւ ալ, վարժարանին ընդհանուր վիճակին նկատմամբ ըսուած այս խօսքերուն, երբ Հայ աղջիկներն արդէն, ոչխարի պէս, իր փարախը կը լեցուէին ու անոնց ծնողքները առանց ո և է առարկութեան, իր ափը կը լեցնէին ինչ որ կ'ուզուէր իրենցմէ։

Քառասունը չորս ոսկի տարեթոչակէն զատ, անօրինակ գիներ դաչնակի, ջութակի, ֆիու, հեծելանիւի, տարուան ամբողջ աւելորդութեանը մէջ մասնաւոր վճարումներ եղանակի համեմատ շրջագեսներու եւ սբօրթի հագուստներու, որոնք իրարու ետեւէ յաջորդող հանդէսներու, ֆօնսներու, հաւաքոյթներու գործածուէին միայն, և դեռ ամէն՝ շրջանաւարտուհի կէս կէս ոսկի իբր վկայականի փոխարինութիւն, մէյ մէկ քառորդ ոսկի ալ իբր շրջանաւարտի տարազին։ Պահանջուածներ՝ զոր սիրով ու գլխահակ յանձն կ'առնէին Հայ ծնողքները որոնք, հակառակ պարագային չպիտի կրնային իրենց աղջիկներուն յաջողութիւնը վայելել, և որոնց ամբողջական վճարումէն կախում ունէր միայն անոնց վկայական առնելը կամ ոչ։

Այս այսպէս ըլլալով, ինչո՞ւ ուրեմն Հայ ծնողքները նորէն կը շարունակէին իրենց աղջիկներուն իբր կրթութեան օթեւան դատարկել զայն, ինչո՞ւ ուրեմն Հայ ծնողքները սերտիւ փարած էին նորէն այդ օտար միջավայրին, չատ դիւրին է կռահել, որովհետեւ ֆօմը իր սքուլական վիճակը թօթափած, ու գոլէճի տիտղոս մը փակցուցած էր հիմա իր անունին։

Թէ՛ հոմ թէ գոլէճ եղած էր հիմա։ Գոլէճ, չքեղ հեռանկար մը լաւագոյն և բարձրագոյն դաստիարակութեան, որուն ո՛չ նուազ ամուր կերպով կապուած էր նաեւ փառքի զգացում մը որ կատարելապէս կրնար գոհացնել Հայ ծնողքներու մնապարծական յարումները։

Երբ Պոլսեցին Հոմի կրթ. արդիւնքը մատէն տեսնելէ ետք, դեռ փարած կը մնար անոր, այ կարելի էր երեւակայել թէ գաւառացին ո՛րչափ մեծ հաւատ մը պիտի ունենար անոր վրայ։ Ուստի գրականութենէն բան չը հասկցող, դաստիարակութեան վրայ գաղափար իսկ չունեցող և չիտկէ չիտակ իրենց լեզուն իսկ չը գիտցող գաւառացի բազմաթիւ հարուստ ծնողքներ իրենց մեծամտութիւնը յագեցնելու համար և հայ-լեզուի մէջ մտնելու մտոտի փառասիրութիւններով սկսան իրենց աղջիկ-զաւակները զրկել Ամերիկեան այս վարժարանը, լիաբուռն վճարելով 44 ոսկիի տարեթոչակն ու անոր կէսին չափ ալ այլ և այլ ծախքերը։ Խեղճ աղջիկները իրենց թոմբրին երդիքէն այսպէս օտարոտի միջավայրի մը մէջ փոխադրուելով, անբացատրելի անակնկալի մը եկած, սկսան իւրացնել ամէն տարօրինակութիւն։ Ծնողքներու համար անուշա մեծադոյն փառասիրութիւն էր տեսնել արձակուրդին՝ իրենց զաւակց տուն վերադարձին՝ անոնց տարօրինակ չարժուձեւերն ու անորակելի պահանջքները։ Ալ չիտկէ չիտակ՝ հայերէնը տեղի տուած էր անոնց բերանին մէջ աղաւաղեալ և աղճատ անգլիերէնի մը որով նախապէս կ'ընէին օրիորդները ո և է պահանջ՝ և յետոյ հայերէնի դարձնելով խօսքն խօսակցութիւնը ներողութիւն կը խնդրէին առարկելով թէ դպրոցին մէջ անգլիերէն խօսելու վարժուած էին միայն։

Եւ արդարեւ ո՛րքան մեծ հաճոյք մը կը վայելէր այն Հայ ծնողը, մանաւանդ դաւառացի հաճի Տօնիկ աղան կամ Թօլիկ աղբարը որ իրաղջիկը կրցած էր այդ Գոլէճը դնել և ներկայացնել զայն իր բարեկամներուն՝ իբր օժտուած գոլէճական դաստիարակութիւնով։ Եւ սակայն աղջիկը ոչինչ կրցած էր իւրացընել իրականութեան մէջ սքուլական դաստիարակութենէն։

Իսկ գալով այս տարուան ամավերջի հանդէսին, որ տեղի ունեցաւ Նախընթաց շաբթու, կրնանք առարկել թէ, եթէ հանդէսը կրթական հանդէս մըն էր, եթէ նպատակը վարժարանին կրթական արդիւնքը հրապարակել ու ներկայացնել էր հրաւիրեալ հանդիսականներուն, ինչո՞ւ չը խօսուեցան գոնէ թեզերը շրջանաւարտուհի աղջիկներուն, որոնք Վիքթոր Իւկօէն, Ալֆրէտ ար Միւսէէն, Սքինօզայէն և Գողթաններէն ճառեր են եղեր, իրենց գրածներուն դատաստանը կարծես մի միայն իրենց վերապահելու, իրենց դրածներուն ներբողեանը իրենք իրենց միայն հիւսելու համար։

×

Իրաց այս կացութեան մէջ սակայն երկու բան միայն կը մնայ ընել։

Նախ՝ ծնողքները պէտք է ուսումնասիրեն դպրոցին ծրագիրը, եթէ իրենք կարդալ չեն գիտեր ուրիշներուն մասնաւոր վճարում մը ընելով պէտք է ուսումնասիրել տան ու հանգիստ թէ ո՞ւր կը զրկեն իրենց զաւակները և ինչ կը սովրին անոնք հոն։

Դպրոցն ալ, եթէ կը փափաքի տեսականօրէն ունենալ լիաթոչակ վճարող հարուստ ծնողքներու բազմաթիւ զաւակները, անհրաժեշտ է որ բարեփոխում մը մացնէ իր կրթ. ծրագրին մէջ և յարմարցնէ զայն տեղական բարքերուն ու պահանջներուն, սա նկատումով թէ դպրոցը թէեւ կենայ օտար ըլլալ, բայց անոր մէջ դաստիարակուողները ընկիներ են որ իրենց ծնողական և ընտանեկան շրջանակին մէջ պիտի ապրին և իրենց ազգակիցներուն հետ պիտի ամուսնանան։

ՎԱՀԱՆ ՓՕՇԻԿԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսք»ի Յունիսի 31ի խմբագրականին

Բուլվէլթի Նախագահին հաչտութեան գործողութիւնը լաւ ընթացք մը կ'առնէ։ Արդէն որոշուեցաւ այն վայրը ուր Ռուսիոյ և Ճաբոնի լիազօրները պիտի գումարուին, և այդ վայրին Ուսչինկիրն ըլլալը բարեգուշակ նշան մը պէտք է համարել։ Իրաւ է որ վայրին ընտրութիւնը հաչտութեան ժողովին ելքին համար միակ անհրաժեշտը չէ, բայց ցոյց կու տայ սա՛ բաղձանքը թէ հաչտութեան գործողութիւնը հո՛ն՝ ուրկէց սկսաւ, պիտի հանի յաջողակ վախճանի մը, ու այս բաղձանքին կը մասնակցին բոլոր Տէրութիւնք բաց ի մէկէն։ Այս բացառութիւնն ալ Անգլիան է։ Բոլոր Տէրութիւնք այժ տուին Բուլվէլթի նախաձեռնութեան, Անգլիա միայն մէկ կողմ քաչուեցաւ, և ա՛լ աւելին ըրաւ, մերժեց գործակցիլ հաչտութիւնը առաջ բերելու ջանքերուն։ Իր այս ընթացքը հիմնեց սա՛ արտասովոր և զարմանալի առարկութեան վրայ թէ Ճաբոն՝ իր դիւանագիտական դաչնակիցը՝ պատերազմը չահեցաւ առանց ուրիշին օգնութեան, և հետեւաբար պէտք չէ անոր վրայ ազդեցութիւն բանեցնել իրմէն յաղթուած թշնամիին հետ բանակցութեան մէջոցին։ Ասիկա ուրիշ խօսքով կը նշանակէ թէ Անգլիա չուզէր միարանիլ միւս պետութիւններուն՝ ձեռնարկներ ընելու Ճաբոնի մոտ որ մեղմացնէ իր հաչտութեան պայմանները, թէեւ այս մտօք իր խորհուրդը չատ մեծ ազդեցութիւն կրնար ընել Թոքիոյի իր զինակցին վրայ։ Ուստի աւելորդ է ըսել թէ Անգլիա հաչտութեան կնքումին հակառակ է. բայց հաչտութեան միջազգային գործողութենէն իր մեկուսանալը լաւ բան մը չէ, որովհետեւ Ճաբոն ի հարկէ անվստահութեամբ մը պիտի լցուի միւս Տէրութեանց հաչտութեան համար բրած ջանքերուն հանդէպ, և պիտի չքաշվերուի ընդունելի չափով մը մեղմացնելու իր պայմանները։ Արդէն Սիմսնօզէքիի պայմանագրութենէն ի վեր Թոքիոյի մէջ անվստահութեան միտում մը կայ եւրոպական գործառնութեան մասին, և երբ Անգլիա Ճաբոնի հետ իր դաչնակցի կոչումով յայտնապէս կը հեռանայ եւրոպական միւս Տէրութիւններէն, կը տեսնուի թէ Բուլվէլթին ձեռնարկուած և Ֆրանսայէն ու Գերմանիայէն այժ գտած հաչտութեան գործողութիւնը կը կաղայ, կը դժուարանայ։

Բոլորովին սոյնօրինակ ընթացք մը կը բռնէ Անգլիա միւնոյն ժամանակ Մարոքեան խնդրոյն մէջ։ Թանճէրի մէջ միջազգային ժողովի մը համար Մարոքի հրաւէրը կը մերժէ սա՛ միակ առարկութեամբ թէ Մարոքի խնդիրը իրեն համար լուծուած է Ֆրանսայի հետ իր համաձայնութեամբ։ Այս առարկութիւնը ուղղակի Գերմանիոյ դէմ է, որ Ֆասի մէջ ուղղակի ինք առաջարկած էր այդ ժողովին գումարումը, սա՛ տեսութեամբ թէ Մարոքեան վէճին լուծումը միմիայն Անգլիոյ և Ֆրանսայի ձեռքով չէր կրնար ըլլալ, քանի որ քառորդ դար առաջ Մարոքի միջազգային ժողովը միջազգային բանակցութեանց և որոշումներու առարկայ ըրած էր այդ վէճը, և այդ որոշումներուն վրայ ո և է փոփոխութիւն դարձեալ միջազգային որոշումով միայն կրնար ըլլալ։ Ծ. Արեւելքի մէջ Անգլիոյ ընթացքը ո՛չ միայն Ռուսիոյ դէմ ծայր կուսայ դիւանագիտօրէն, այլ նաեւ Բուլվէլթի և այն Տէրութեանց դէմ, որոնք այժ կուսան անոր հաչտութեան գործողութեան։

Կ'երեւի թէ Անգլիա, որ չուզեր հաչտութիւնը հաստատուած տեսնել Ծ. Արեւելքի մէջ, Եւրոպայի մէջ ալ չուզեր Մարոքի խնդիրը լուծուած տեսնել Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։ Սանկ վարմունք մը կրնայ սակայն իր վաղմար ազդեցութիւնը գործել մէկ կողմէն ամբողջ Ծ. Արեւելքը ռուսեւաճառական զարշելի պատերազմին կը բարկեցնէ բռնկեցնելով, միւս կողմէն Գերմանիան մղելով Ֆրանսայի մէջ, գործողութեան մը՝ որուն հետեւութիւնները կրնան անհաչուելի ըլլալ, երբ Ֆրանսա Անգլիոյ օրինակին հետեւելով, չուզէ Գերմանիոյ հետ բանակցել։

Բարբարեսաբար պարագան այսպէս չէ։ Որովհետեւ Տէլքասէ Գերմանիոյ հետ այսպիսի բանակցութեան մը հակառակեցաւ, և ասով Ֆրանսա-Գերմանական յոյժ վտանգաւոր վէճ մը մօտեցուց, պարսաւուեցաւ իր պաչտօնակիցներէն, Խորհրդարանին մեծամասնութենէն և Ֆրանսայի ժողովուրդէն և ինկաւ։ Ռուվիէ պահելով Վարչապետութիւնը և զոհելով իր ամէնէն սիրած գործը, ելմտական նախարարի պաչտօնը, Գերմանիոյ հետ բանակցութեանց սկսաւ, որոնք գոհացուցիչ արդիւնքի մը պիտի յանգին մարոքեան խնդրոյն չուրջ։ Գերմանիոյ դէմ Անգլիոյ ունեցած հակառակութեան համար Ֆրանսացիք չեն ուզեր Գերմանիոյ հետ իրենց խաղաղութիւնը և աչխարհի խաղաղութիւնը վտանգել։ Ֆրանսա Թանճէր մարդ ղրրկէ ժողովքի թէ ոչ, և կամ ուղղակի բանակցի Գերմանիոյ հետ, տասնք երկրորդական են. գլխաւորը սա՛ է թէ Բարիզի մէջ համակարծիք չեն Անգլիոյ այն տեսութեան թէ Մարոքի խնդիրը լուծուած է անգլեֆրանսական պայմանագրութեամբ և հետեւաբար հարկ չկայ Գերմանիոյ հետ բանակցութեան։

Ինչպէս կը տեսնուի, Անգլիա Ֆրանսացիներէն աւելի Ֆրանսա ըլլալ կ'ուզէ, բան գլասգոն պապական, բայց կասկածելի է թէ Ֆրանսան սիրելու համար։ Ծ. Արեւելքի մէջ ալ Ճաբոնէ աւելի Ճաբոնասէր կ'ուզէ ըլլալ, բայց խնդիր է թէ Ճաբոնը սիրելու համար։

Բայց հիմակ ալ ինչպէս սակէց առաջ, պիտի տեսնուի թէ Անգլիոյ բռնած ընթացքը լոկ անմնասկրութիւն է։ Այսօր չէ որ ըսուած է այն նշանաւոր խօսքը թէ Անգլիա իր եսասէր քաղաքականութեան կը զոհէ ընդհանուրի թանկագին շահերը, և ի հարկէն ի բարեկամներուն ալ շահերը։

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՕԵԱՄԱՅԻ ԵՒ ԼԻՆԵՎԻԶԻ ՄԻՋԵՒ

Ինչ որ երկու օր առաջ փափաք ի ակնկալութիւն էր, հիմա իրօք լցուած կատարուած կը թուի։ Այժմանաւաղրիւբ կը ծանուցուի թէ Բեռլինի պատրկի և Թոքիոյի միջեւ բանակցութիւններ տեղի կունենան, Ուսչինկիրն նի մէջոցաս, զինադադար մը կնքելու համար։ Երկու բանակներուն վերի հրամատարները, Մարէշալ Օեամա զօրավար Լինեվիչ իրարու մօտ դալու պիտի խորհրդակցին զինադադարին ձեւակերպութեանց վրայ և որոշում ի պիտի տան։ Եթէ այսպէս է, կրնանք իրրեւ կատարեալ իրողութիւն մը նկատել հաչտութեան ճամբուն վրայ առնուած առաջին քայլը։ Նախ և առաջնոր և արիւնռուչտ պատերազմի ի սպասնալից պատահականութիւնը մէկ կողմ կը մնայ։ Անկանոն և տարօրինակ պարագայ մը պիտի ըլլար եթէ այդպիսի պատահականութիւն մը ըլլասուէր, հաչտութեան գործողութեան ամէնէն տաք միջոցին։ Եթէ զինադադարը կնքուի, և ճիշտ երկու բանակներուն հրամատարներուն միջեւ ռազմավայրին վրայ, վանմալիք տեղ չի մնար որ ճակատամարտի դաչտին արիւնալի ընդհարումները վտանգեն հաչտութեան գործողութիւնը Ուսչինկիրնի մէջ, դժուարացնեն զայն, և թերեւս նոր իսկ ցնդեցնեն։ Մանաւանդ որ այս տերուս լսեցինք թէ զօրավար Լինեվիչ իր բանակին պետերուն հետ Զարլիսմա, իսկ Օեամա Միքատոյին մօտ բազմաքիր են, հաչտութեան կնքումի դէմ, երկուստեք սա առարկութեամբ թէ այս անգամ վճռական պիտի ըլլայ ճակատամարտը, ճաբոնական կողմէն թէ այս անգամ գոնէ հաչտութեան պայմանները կարելի պիտի ըլլայ ընդունիլ տալ Ռուսիոյ, իսկ ռուսական կողմէն՝ թէ այս անգամ գոնէ հաչտութեան բանակցութիւններէն առաջ կարելի պիտի ըլլայ ռուսական յաղթութիւն մը տանիլ։ Կարելի է որ երկու բանակներուն մէջ ալ նոր ճակատամարտ մը նախամեծար հարուցի հաչտութեան դիւանագիտական բանակցութիւններէն։ Զօրավար Լինեվիչի և իր սպայակոյտի պետին՝ Պաթիանովի յայտարարութիւնները այս նպատակին կ'նային, որովհետեւ դափնիի ճղիկ մ'անգամ չկրցան չահիլ այսքան ճակատամարտներու մէջ, և տակաւին անոյսոյսը կ'ապրին։ Բայց հաչտութեան մօտալուտ բանակցութեանց վրայ յոյսերը նոր մարդկային նախճիրի մը ըլլալուն կարելիութիւնը կը չեղոքացնեն։

Եթէ Օեամա և Լինեվիչ համաձայնին զինադադարի մը վրայ, հաչտութեան խորհրդակցութիւնները իրենց ընթացքին պիտի հետեւին առանց շեղիլ։ Մանաւանդ Ճապոնիոյ թնդանօթներուն որոտումներէն։ Եւ ո՛րքան կայ ճատեւ ըլլայ զինադադարին պայմանաժամը, ա՛յնքան արագ պիտի կատարուի հաչտութեան պայմաններուն քննութիւնը, ուղեւորները հաղիւ հինգ վայրկեան պիտի կարողանային գագաթանել։ Երբ հոս հասան մերթ ընդ մերթ ձորը կ'ուղղէին իրենց աչքերը տեսնելու համար թէ վառուած ջահ կա՞ն. և սակայն ոչինչ կը տեսնուէր։ Հետեւաբար ցամաքով եկող իրենց ընկերակիցները բաւական ետքը մնացին։ Պէտք է ըլլային։ Լերանը գլուխը ընդարձակ արօտավայր մըն էր։ Ուղեւորները երբ հոս հասան թուփերուն տակ պահուըտեցան։ Բոլ Մարկոիթ յանցաւոր բնիկը առջեւը կանչելով հետեւեալ հրահանգը տուաւ անոր։

—Հիմա, ըսաւ, ուրիշ բնիկ մըն պիտի առնես հետդ և արօտավայրը մէկ կողմերը պիտի հետախուզես. հոս երկաթահատակները գտնայուդ պիտի ըսես անոնց թէ. քու բնիկդ փնտրելի անձ մըն է և թէ անոր հետ եկիս իրենց հայտնելու համար մեր զրենք փնտռելը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ Թիւ 91

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵԻԼԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԷ.

ՈՐԻ Է ՊԱՏՏԻՒ ՊԷՌԹԷԼԸ

Ցանցապարտ բնիկը այս բուն սպառնալիքներէն վերջին ծայր սարսափահար խոստովանեցաւ թէ երկայնահասակ հասակ վայրենիներուն հետ տեւական յարաբերութեան մէջ է։ Ամէն օր Ֆուաժիէներու գիւղին մէջ անցած դարձներուն մասին տեղեկութիւն կուտայ անոնց և թէ նոյն իսկ հաղցուցած է անոնց թէ այն առաջին կռիւին պահուն Ֆուաժիէները պաչտպանելու համար հրաղէն արձակող և անոնց մէկ քանին սպաննողները այս սպիտակամորթներն են։

Բոլ Մարկոիթա ա՛լ աւելի նեղեց մարդը որ լաւագին խոստովանեցաւ թէ ինք սովրեցուցած է երկայնահասակներուն վրէժխնդրութեան այն դառն եղանակը և մասնաւորապէս զոր Պէռթէլի և Տանիէլ Ժագքնի անակը, ասկէ զատ թշնամիին մեկնելէն ետք խոստացած է ամէն բան հակցնել անոնց և հիմա թշնամիներուն զգայնելու համար թէ իրենք հոս կը գտնուին, փորձած է խուխները բռնկցընել ի պատասխանի անոնց լեռանը վրայ վառած կրակին։

Ասոնց ամէնքը հասկնալու համար սակայն երկար ժամանակի պէտք ունեցաւ Բոլ Մարկոիթա։ Փոխադարձաբար իրարու լեզու չէին հասկնար և կողմնակի նշաններու տրուած մեկնութիւնը երկար կը տեւէր։ Խեղճ բնիկները իրենց ազգակիցներուն առանձին մէկ խոստովանութիւնը լսելով, վերջին ծայր զայրացան սորին մարդուն դէմ որուն ուղղելով իրենց նետերը թէեւ անմիջապէս պիտի սպանեցնէին, սակայն Բոլ Մարկոիթա արգելելով։

— Կեցէ՛ք, ըսաւ, քանի որ այս մարդը ամէն բան խոստովանեցաւ, վերանձնութիւնը կը պահանջէ որ ներենք իրեն և սակայն լիակատար ներողութիւն ստանալու համար պայման մը կայ զոր պէտք է իրագործէ այս մարդը։

Ֆուաժիէնները սպիտակամորթին այս վերանձնութենէն վերջին ծայր զգածուած երախտագիտական ցոյցեր կ'ընէին անոր։ Եթէ իրենցմէ մէկուն ասանկ ծանր չարիք հասցնէր ո և է մէկը անմիջապէս կը մուռցնէին զայն, մինչ դեռ Բոլ Մարկոիթա ձեռքը զէնք ալ ունենալով կը ներէր այսչափ ծանր սարքի մը։

Վայրենիները ասոնց ամէնքը իրենց լեզուովը հակցնելով ոճրագործին, չարունակ կը յանդիմանէին զայն ու նախատական բառեր կ'ուղղէին երեսին։ Այս վերջինը սակայն ճչմարիտ զղջումի մը ամէն ձեւերով կ'արտասուէր դառնապէս և իր գործած չարիքը փոխարինելու համար կը խոստանար ամէն զոհողութիւն յանձն առնել, նոյն իսկ անձն ալ վտանգելով։

Բոլ Մարկոիթա այսչափովը չբաւականացաւ։ Գործը ապահովելու համար ոճրագործին ըսաւ թէ՝ եթէ ուղղամտութեան հակառակ գործէ և իր խոստումները չը գործադրէ, զինքը հոս մեռցնելէ զատ, գիւղ վերադարձին ամբողջ ընտանիքն ալ սուրէ պիտի անցընէ։ Բնիկը կրկին և կրկին խոստացաւ ամէն կարելի եղածը ի գործ դնել, նախապէս գործած չարիքը դարմանելու համար։

Ժամանակը բաւական առաջացած էր։ Ուղեւորները յոգնութիւն առած էին այլ եւս։ Իրաւ է որ առանց քուն քնանալու, անընդհատ ճամբայ քալելը թէեւ խիստ յոգնեցուցած էր զանոնք, սակայն ամէնքն ալ տոգորուած ըլլալով, երկու դժբախտները փրկելու տենչով, կը փափաքէին անընդհատ քալել ու ժամ առաջ աղէտքի մը առաջքը առնել։

Լրտեսութիւն ընող բնիկը առանց ընկերակիցներուն հետ երկու խօսք փոխանակել համաձայնելու, մասնակը մնար լուռ ու մունջ։

—Ինչ կը խորհիս, հարցուց Մաքս Բանֆէթ։

Մարդուկը կրցածին չափ ինքզինքը հակցնել ուզելով,

—Կը խորհիմ թէ, ըսաւ, պիտի կրնա՞մ արդեօք գործած չարիքիս առաջքը առնել։

—Եթէ անկեղծ ես այդ զգացումիդ մէջ, յարեց Մարկոիթա, վատահ եղիր որ մենք ալ պիտի օգնենք և ամէն բան յաջողութեամբ պիտի կարգադրուի։

Լերան ստորոտն էին դեռ։ Բոլ Մարկոիթա հրաման ըրաւ և ամէնքը մէկ ճամբայ ելան։ Գագաթը երթալու համար ստիպուած էին հինգ ժամ ճամբայ քալել, քանի առաջանային այնչափ կը կրկնապատկէին զգուշութիւնը և կը պատրաստուէին խիստ պաչտպանողականի մը։

Երկայնահասակները սովորաբար մէկ ճամբէ մը կ'ելլային լերան գլուխը։ Այս առթիւ նեղ արահետ մը բացուած էր, զոր յանցաւորը ցուցուց ուղեւորներուն։ Եթէ այս կարուկ ճամբան չգըտնուէր, ուղեւորները հաղիւ հինգ վայրկեան ժամէն պիտի կարողանային գագաթանել։ Երբ հոս հասան մերթ ընդ մերթ ձորը կ'ուղղէին իրենց աչքերը տեսնելու համար թէ վառուած ջահ կա՞ն. և սակայն ոչինչ կը տեսնուէր։ Հետեւաբար ցամաքով եկող իրենց ընկերակիցները բաւական ետքը մնացին։ Պէտք է ըլլային։ Լերանը գլուխը ընդարձակ արօտավայր մըն էր։ Ուղեւորները երբ հոս հասան թուփերուն տակ պահուըտեցան։ Բոլ Մարկոիթա յանցաւոր բնիկը առջեւը կանչելով հետեւեալ հրահանգը տուաւ անոր։

—Հիմա, ըսաւ, ուրիշ բնիկ մըն պիտի առնես հետդ և արօտավայրը մէկ կողմերը պիտի հետախուզես. հոս երկայնահասակները գտնայուդ պիտի ըսես անոնց թէ. քու բնիկդ փնտրելի անձ մըն է և թէ անոր հետ եկիս իրենց հայտնելու համար մեր զրենք փնտռելը։

...ութիւնը։ Ուրեմն լուրջ բանի մը չէ սպասել մինչեւ որ հաշտութեան բանակցութիւններն առաջ վարդապետի բroբoсoվ մը չսարքուին։ Մինչ երկու բանակներուն ոտքին առու կենան զէնքերը, և Օսմանցի ուժի մը ազատամարտիկներուն վրայ կացութիւնը անփոփոխ մնայ, հաշտութեան գործնական նիւթը ամենայն հանդարտութեամբ կրնայ քննուիլ Ուաչինկթընի լիազօրներուն կողմէ։

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»

* Բարիզի ճարտնական դեսպանութենէն արտաքին գործոց պաշտօնատանը երթալով երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Ռուվիէի հետ հաշտութեան բանակցութիւններուն վրայ։ Կարեւոր խնդիրներ չշօշափուեր են այս տեսակցութեան մէջ։ Բայց բանակցութիւնը կառավարութիւնը գաղտնի կը պահէ։

* Ռուսական նաւատորմին փաստին վերջ հարկ չկայ այլեւս պատասխան փնտռելու թէ ինչո՞ւ հրաժարեցաւ ռուս նաւատորմին վերին հրամատար Աեծ-Դուքս Ալեքսիս։ Երկար ատենէ վերջ յայտնի էր ռուս ծովային վարութեան թերի կողմը, ցուշիման մեապայծառ հանդիսաւորութեամբ երեան բերաւ զայն։ Բեթերսպուրգէ կը հեռագրեն Բարիզ թէ ռուս մարտանաւերուն զրահները խիստ տկար էին և արտաքոյ տեսակէն։ Թնդանօթներուն դրամագիծն չէր համապատասխաներ ռումբերուն տրամագիծը։ Մեքենաները զորմնելի վիճակի մէջ էին, և հայթայթիչ տուներեր զրահի ու պղպջափայտ տեսակները կը քշէին պաշտօնատարները կաշառելով։ Պաշտօնատարներուն անտարբերութեան զոհ գնաց նաւատորմին բախտը։

Մեծ-Դուքս Ալեքսիս Բարիզի մէջ անօթ դէմք մըն է։ Ավելիւր Պօսքէի մէջ ունի ապարանք մը, զոր գնեց իշանտուհի Տօլլի Ֆիլիբենդերկէն, այսոր կոմտուհի Բասթէլլան։ Պատերազմին պատճառաւ այս տարի չկրցաւ Բարիզ երթալ բնակիլ այդ հոյակապ ապարանքին մէջ։

* Ռուսական կառավարութիւնը 100,000 բուպլ տուգանք վճարեց գերմանական ընկերութեան մը, որուն «Թէթարթօս» առեւտրական շոգենաւը Բօժտեսթվէնսքի քաշաբար ընկղմած էր հիւսիսային չինական ծովուն մէջ։

* Կեղբ, Ասիոյ ռուսական երկիրներուն մէջ օտարականները այսուհետեւ պիտի չկրնան ճամբորդել առանց մասնաւոր արտօնագրեր ունենալու արտասահմանի ռուս ներկայացուցիչներէն։ Այս կարգադրութիւնը զանազան մեկնութիւններ առաջ բերած է։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիա այն կողմերը մեծ պատասխանատուութիւններ կը տեսնէ Հնդկաստանի ճամբուն վրայ, բայց Լմսոնի թերթերը կ'աւելցնեն որ ասիկա Ռուսիոյ կողմէ նոր հարք մըն է Մեծին Բրիտանիոյ բարեացակամութիւնը հրաւիրելու համար հաշտութեանց բանակցութեանց մէջ։

* Գերմանիա սկսաւ փութոյ պընդութեամբ ամրութիւններ չնել զօրանելու համար Ռիսա-Զէուսի գերմանական առանդիստը։ Ուաչինկթընի գերմանական դեսպանը կը յայտարարէ թէ Գերմանիա Ռիսա-Զէուսն Հօնկ-Բոնկի մը պիտի վերածէ։ Զինատան հատանած էր կանխաւ այս ամրութեանց։

* Ծովակալ Տիւրի յատկանշէն վրայ Ամերիկա ի մօտոյ մեծամեծ ամրութիւններ պիտի չնչէ Փիլիպպեան արքիպեղագոսին մէջ։ Այս ամենը դեռ առաջին արդիւնքներն են ճարտնական յաղթութեանց։

* Մ. Վիթթէ յայտարարեց թէ Ռուսիա կրնար դեռ հինգ տարի պատերազմ շարունակել, եթէ առեւտրական կացութիւնը ներէր։

ԲՕԺՏԷՍԹՎԷՆՍՔԻԻ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Բօրէայի նեղուցին մէջ ծովամարտին բոլոր տեղեկագիրները սպառեցան իրենց ամբողջ մանրամասնութիւններով։ Այս համաչխարհիկ դէպքը հիմա իր բոլոր մանր կողմերովը իսկ կը պարզուի Եւրոպայի մամուլներուն դատաստանին առջեւ, որ ի զուր կը փնտռէ արդարացուցիչ պատճառ մը իր տեսակին մէջ մէկ հնարիկ եղող այս դէպքին —ամբողջական փաստումը ծովային հղօր զօրութեան մը։ Ցիչեալ ծովային ճակատամարտին համար ի զուր կը փնտռենք ռազմագիտական արդարացում մը, որովհետեւ դէպքը ո՛ր կողմէն ալ և ինչպէս ալ որ քաշենք քաղքենք, ռազմագիտական բացառիկ տաղտութեան մը կարգը միայն կարելի է դասել զայն, որ մի միայն երկու հրամատարներուն կարողութեան ամենատխուր տարբերութեան պատճառաւ մէկ կողմին համար կատարեալ դիւրին յաղթութիւն, միւս կողմին համար ամբողջական անփառունակ պարտութիւն պատճառեց։ Ցանկարծակի յարձակում, դարանակալութիւն, կորովամտութիւն, բթամտութիւն. ահա՛ այս բառերուն մէջ կը կայանայ Ցուշիմայի մէջ անցած դարձածին ամբողջ նկարագրականը։ Բօժտէսթվէնսքի պալթիկեան նաւատորմիղը առաջնորդեց տարաւ իր հակառակորդ Թոկոյին կանխաւ պարտատած դարանին, անորմէ յանկարծակիի եկաւ և փճացաւ։ Այս տխուր ճշմարտութիւնը նոր յայտնութեան պէտք չունի, որչափ ալ բարեացակամ ըլլանք Ռուսիոյ, ա՛յս այսպէս է, և աւելի գեղեցիկ լոյս մը կարելի չէ սփռել։ Հարցում մը միայն։ Բօժտէսթվէնսքի ինչ պատճառներով որոշեց Բօրէայի նեղուցին ճամբան բռնել։

Ասոր երեք պատասխան կարելի է տալ, կամ կամ կը փնտռէր, կամ ամենէն կարճ ճամբան բռնել ստիպուած էր, և կամ սուտ տեղեկութիւններէ խաբուելով կը կարծէր թէ Բօրէայի նեղուցին մէջ թշնամի չկայ։

Բօժտէսթվէնսքի իրաւունք չունէր ճակատամարտ փնտռելու, և այս նպատակաւ ուղղակի ճարտնական նաւատորմին դէմ ելնելու, նկատի առնելով իր կացութիւնը, երկուստեք ուժերուն վիճակը, մինչեւ այն ատենուան փորձառութիւնները, և դժբախտ ելքի մը ահաւոր հետեւանքները։

Վեց ամսուան ծովային ճամբորդութեան մը ենթարկուած նաւատորմիղ մը չի կրնար իր հարուածին այժը չափել կատարելապէս։ Իբրեւ գործօն տարր մեծապէս կը կորսնցնէ իր արժէքը, հետեւաբար ահաւոր թշնամի մը դէմ ելնելէ առաջ պէտք է իր առջի տեղը բերէ հասցնէ իր կարողութիւնը։ Եւ այսպիսի գործողութիւն մըն ալ մի միայն սեփական ամուր նաւահանգստի մը մէջ կարելի է, և որովհետեւ Ռուսիա առանց նաւահանգիստ չունի Ծ. Արեւելքի մէջ բաց ի Վլատիվոսթոքէն, բուն խնդիրը Բօժտէսթվէնսքի համար սա՛ է թէ ո՞ր ճամբով երթար հոն առանց հանդիպելու հակառակորդին։

Երթալ ուղղակի իր հակառակորդին վրայ իմալ արդարեւ մեծ անխոհեմութիւն էր, չսելու համար ուրիշ բան, երբ գիտէր ալ թէ թշնամին բացարձակ գերակշռութիւն ունէր իրեն վրայ, գիտէր իր մարդոց, ապաներուն, հրամատարներուն բարոյական ու մտաւորական տարբերը։ Զբաղաւորներու մասին իր առաւելութիւնը կը չեզոքացնէին ճարտնցիք իրենց յաջանաւերուն և թորփիլանաւերուն առաւելութեամբ, հետեւաբար պարզապէս խաչոր սխալ մըն էր իր կուռելու նիւթական միջոցները թշնամիին նոյն միջոցներուն հաւասար ենթադրելը։ Այս պարագային մէջ քաւ երբեք ռուսական առաւելութեան մը խօսքը չէր կրնար ըլլալ։ Բօժտէսթվէնսքի կրնար իբրեւ ծովային հրամատար մը վարուիլ, որովհետեւ ռուս բարձրաստիճան սպաներուն յատկութիւններն մին է իրենց անձնական ուժին գիտակցութիւնը, բայց պէտք չէր անտես ընել իր Թոկո հակառակորդին արիութիւնը Բորթ Արթուրի յաջողութենէն վերջ մանաւանդ, յաջողութիւններ՝ որոնք բարոյական հղօր կշիռք մը կուտային ճարտնական տարբերուն։ Ուստի Բօժտէսթվէնսքի տեղէն անդամ շարժելու չէր մինչեւ որ կուռելու կարելի պատրաստութեան ամենաբարձր աստիճանին չհասցնէր իր նաւատորմիղը։ Բօժտէսթվէնսքի աչքի առջեւ բերելով ռուսական նաւային ուժերուն վիճակը, ցամաքային գործողութեանց կացութիւնը ասանկ ճակատամարտ ուզելու և փնտռելու չէր։ Իր առաջին և աւագ պարտականութիւնն էր ռուսական ծովային այժը Ծ. Արեւելքի ջուրերուն մէջ պահպանել։ Երկրորդական էր իր պարտականութիւնը ճարտնական նաւատորմին խիզախելու։ Վլատիվոսթոք հասնելէ առաջ զգուշանալու էր թշնամին դէմ ելնելէ, բայց եթէ չէր յաջողիր, գոնէ աշխատելու էր որ կարելի եղածին չափ Վլատիվոսթոքի մօտ մղէր ճակատամարտը, պարտութեան մը հետեւութիւնները տկարացնելու դիւրին փախստեամբ մը դէպի ամուր նաւահանգիստը։ Ռուսական նաւահանգստին մօտ կամ բաց ծովուն վրայ ազէնքը չէր կրնար այնպիսի համեմատութիւններ առնել, ինչպէս ունեցաւ թշնամիին ընտրած ճակատամարտի վայրին մէջ։ Ցուլը եղջիւրներէն բռնելը Բօժտէսթվէնսքիի չէր խնամ։

Բօժտէսթվէնսքի պարտաւորուած էր ամենէն կարճ ճամբան ընտրել, Ֆորմոզայի և Բօրէայի նեղուցներէն անցնելով։ Զրոյց եղաւ թէ նաւատորմիղը ածուխի պակասութիւն ունէր, և իր պատրաստ մթերքովը Ճարտնի արեւելեան կողմէն չէր կրնար Վլատիվոսթոք հասնիլ։ Հետեւաբար կարճ ճամբան ընտրեց։ Ասոր յանցանքը որո՞ւ քով է։ Ո՞վ պարտաւորեց Բօժտեսթվէնսքին ամբողջ ամիս մը անմնալ հարուածին չինական ծովուն մէջ, միշտ ճարտնական նաւատորմին անակնկալին ներքեւ։ Նէպօկաթովին սպասելու համար կրնար ապասանիլ Հնդկաց ովկիանոսին անվնաս մէկ ծոցին մէջ, առանց ամէն վայրկեան սիրտը թունդ ըլլալու, և ասով աւելի ապահով պիտի ըլլար, քիչ ածուխ պիտի սպառէր, և մանաւանդ ածխաբարձ նաւերը աւելի դիւրաւ պիտի հասնէին իրեն։ Հնդկաց ովկիանոսին կղզեխումբերէն մէկուն մէջ անյայտ պիտի կրնար ըլլալ մինչեւ Նէպօկաթովի ժամանումը։ Մալաքքայի նեղուցէն անցնելու չէր, այլ Սունտայի նեղուցէն երթալու էր Խաղաղական ովկիանոս, ուր հասնելէ առաջ կրնար ածուխով պարենաւորուիլ բազմաթիւ արքիպեղագոսներուն մէկուն առջեւ։ Այն ատեն ածուխի և վառելափայտի սակաւութիւնը արգելք պիտի չըլլար Ճարտնի արեւելեան կողմի ճամբան ընտրելու։ Անշուշտ Թոկո այս պարագային պիտի փութար կա՛մ Վան Տիէմէն նեղուցը, կամ Մեծին Պետրոսի նեղուցը, Բօժտէսթվէնսքիի ճամբան սպասելու համար, և կամ պիտի թողուր որ նաւահանգիստ մտնէ պաշարելու համար զայն ապա։ Ասոնցմէ ո՛րն ալ պատահէր, ռուսական պարտութիւնը ա՛յնքան փճացուցիչ չէր կրնար ըլլալ, մանաւանդ եթէ ընդհարումը Վլատիվոսթոքի մօտ տեղի ունենար։ Ճարտնի արեւելեան ճամբէն Բօժտէսթվէնսքի բազմաթիւ կղզիներու ճամբան կրնար ընտրել, ո՛չ թէ միայն Ցուշիմայի նեղուցը։ Լա Բէրուզ նեղուցէն անցնելով։ Անիմա ծովածոցը ունէր իբրեւ առժամեայ կայան, Բօրսաքովսք նաւահանգստին մէջ կրնար ածուխ առնել, ուր այս կերպով աւելի ապահով կըրնային հանիլ ռուս փոխադրանաւերը։

Մասնագիտական տեսակէտով աւելորդ է քննութեան առնել այն ենթադրութիւնը թէ Բօժտէսթվէնսքի կը յուսար թշնամի չգտնել Բօրէայի նեղուցին մէջ։ Թօկո Բօժտէսթվէնսքիի չափ խելք չունէր։ Ճարտնական նաւատորմին գլխաւոր ոյժը Բօրէայի նեղուցէն դատ ուրիշ ո՞ւր տեղ կրնար ըլլալ։ Միթէ Բօժտէսթվէնսքի իր շարժումներով չհասկցո՞ւց Թօկոյի թէ ինչ է ռուսական յատակաձեւը։ Ամբողջ աշխարհի հաղորդակցութեանց ծառայող Մալաքքա նեղուցէն անցաւ մտաւ չինական հարաւային ծովը, շաբաթներով մնաց հոն անգործ, լրտեսուեցաւ, դիտուեցաւ, կախակայուեցաւ, Նէպօկաթովի գալէն վերջ ալ աւելի հիւսիս զարկաւ, և իսկոյն Ֆորմոզա նեղուցը ընտրեց, հասկցնելով թէ Բօրէայի նեղուցէն դատ ուրիշ ճամբայ չկայ եղեր Ծ. Արեւելք երթալու։ Եւ ահա Թօկո դարանակալ եղած էր Ցուշիմայի մէջ։ Եթէ նոյն իսկ ամբողջ աշխարհի մէջ բոլորովին անծանօթ ըլլար Թօկոյի ներկայութիւնը Բօրէայի նեղուցին բերանը, դարձեալ Բօժտէսթվէնսքի կասկածելու էր հոն իր հակառակորդէն, որովհետեւ անիկա իր վտանգը տեսնելու գուշակելու էր։ Կամայական եւ ենթադրական յատկանշէի մը վրայ թշնամիին առջեւ ելնելը աղետալի դժբախտութեան միայն կը տանի հրամատար մը, մանաւանդ երբ իր ուժին գիտակցութիւնն ալ չունենայ։

Ուստի Բօժտէսթվէնսքիի ընտրած ճամբան, ուր ընկղմեցաւ Ռուսիոյ վերջին նաւատորմը, բնաւ արդարացուցիչ փաստ մը չունի։ Ճակատամարտ փընտռելը, առանց կանխաւ ունենալու յաջողութեան կարելի պայմանները, կը նշանակէ դատապարտել կանխաւ ամբողջ կարեւոր ոյժ մը։ Ածուխի պակասութիւնն ալ երբեք և երբեք չի կրնար պարտաւորել գործողութեանց ա՛յնպիսի գիծ մը, որ ապահով փճացման կը տանի։ Եթէ Բօժտէսթվէնսքի ապահով և երկարաձգոյն ճամբուն համար ածուխ չունէր, պէտք է օգնութեան սպասէր, կամ, եթէ անկարելի էր սանալը, պէտք էր ետ դառնալ, քան թէ ածուխի պակասութեան զոհէր ամբողջ նաւատորմիղ մը։ Սխալ գուշակութիւններու, երեւակայութիւններու վրայ հիմնուած գործողութիւն յատկանշեալ մը նախ հետազօտիչ աշխատութեանց ճիւղին թերութիւնը ցոյց կուտայ, և ապա պատասխանատու կը թողու հրամատար մը և ծովակալ մը։ Բօժտէսթվէնսքի Մանչուրիոյ մէջ գործող իր պաշտօնակիցներէն չատ թերի գտնուեցաւ հետազօտիչ ծառայութեան ճիւղին մէջ։ Մինչեւ հիմա ցամաքին վրայ ռուս հրամանատարները կատարեալ փճացումէ պահպանեցին ռուս բանակը միմիայն կանոնաւոր նահանջներու շնորհիւ, որոնք արդիւնք են զինուորական հետազօտութեանց։ Ծովակալը այս մխիթարութիւնն ալ չունեցաւ որ իր նաւատորմը փճացումէ զերծ պահէր նահանջով կամ փախուստով։

Իր ոյժը ծուղակը տանող հրամատարի մը չի ներուիր։ Բօժտէսթվէնսքի կրնար լաւ կազմակերպիչ մը, խաղաղիկ գիտակ արշաւանքներու ճարտար վարիչ մը ըլլալ, բայց ծովային ռազմագէտ մը չէր. ասոր համար պատերազմիկ ծովակալի տաղանդ չունէր։ Զուներ նաեւ զինուորի բախտաւորութիւն, նոյն իսկ զլացուեցաւ իրեն իր նաւատորմիղը փառքով ծովուն տակ իջեցնելու պատիւը։

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի Ծովային մասնագէտը

Ցունիս 17.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ 18 Ցունիս.— Կօձիատանէ կը հեռագրուի Ռուս Հեռագրական գործակալութեան, ամսոյս 17 թուով.—«Երէկ, ռուս ջոկատ մը կռիւ մը ունեցաւ Ճարտնցիներուն հետ։ Կռիւը տեւեց կէս օրէ վերջ ժամը 2էն սկսեալ մինչեւ այս առտու։ Թշնամին որ հետեւակազօրաց մեծ ոյժով և երկու հրետանիով առաջ խաղացած էր դէպի Լիաօեանկվարինկ, ստիպուեցաւ ետ քաշուիլ ամբողջ գիծին վրայ, մեր հրետանիին բուռն կրակին տակ։ Նոյն միջոցին ճարտնական ջոկատ մը Տունկահէյի մօտ պաշարեց Ռուսաց կողը։ Թշնամին իր հետ ունէր հրետանի մը որ կրակ բացաւ մեր կողին դէմ, բայց ռուս հրետանին զայն չուտով լռութեան դատապարտեց։ Առտուան ժամը 8ին տեսնուեցաւ որ ճարտնական հետեւակազօրաց մէկ զօրագունդ, 20 հեծելավաշտ եւ մէկ քանի հրետանի պաշարած են Ռուսաց աջ թեւը։ Այս թեւին վրայ գտնուող մեր զօրքերը ստիպուեցան ետ քաշուիլ Լիաօեանկ-Վաբինկի մօտ իրենց դիրքերէն, հեծելազօրաց յարձակում մը ջարտելու համար։ Մինչ մէկ կողմէ ռուս ջոկատ մը կրակ բացած էր Լիաօեանկ-Վաբինկի հիւսիս արեւմտեան բարձունքներուն վրայ գտնուող թշնամիին դէմ, իր պաշարը նշմարեց թէ ճարտնական հետեւակազօրաց զօրաւոր թեւ մը կ'առաջանայ դէպի այս գիւղը։ Այս կռիւին մէջ Ռուսերէն 6 հոգի միայն վիրաւորուեցան։

—Ռուս Գործակալութեան Թղթակիցը Կունցուլինէ կը հեռագրէ Ցունիս 18 թիւով.— Ճարտնցիները յարձակում բրին Ցունիս 17ի գիշերը։ Հետեւակազօրաց մէկ զօրաբաժին, հեծելազօրաց 30 վաշտ դաշտային 4 հրետանիով յարձակեցան մեր աջ կողին ճակտին վրայ։ Գիշերանց թուով, պաշարողական կրկին շարժում մը կատարեցին նաեւ այն կողմը գտնուող մեր ջոկատներուն դէմ, որով ստիպուեցանք նահանջել անոնց կրնաւոր ներով, և ետ քաշուեցանք Լիաօբէնժուդէնի դիրքէն։

(Պատօնական)։—Սպարապետ Լինէվիչ կը հեռագրէ.—Հիւսիսային Բօրէայէ կը տեղեկագրուին թէ թշնամին մեծ ուժեր կը հաւաքէ Զուզամիի մօտ, որոց մէջ կան կանոնաւոր զօրքեր, Քոսակներ, պահեստներ, ևն։ Թշնամիին կողմէ կատարուած շարժումներ տեսնուեցան նաեւ կենտանի մէջ, ուր Ճարտնցիք օգնական ուժեր հանեցին ցամաք։ Այս զօրքերը կը զբաղուին դէպի Մոնցան, եւ հաւանաբար այս շարժումին նպատակն է դէպ ի Նինկուդա ընդհանուր գործողութիւն մը կատարել։

ԹՕՔԻՕ (Պատօնական).— Ճարտնական կեդրոնական ջոկատ մը ամսոյս 19ին յարձակեցաւ Լիաօեանկ-Վանբինկի մօտ գտնուող ռուս դիրքերուն վրայ, զորս յաջողեցաւ գրաւել կատաղի կռիւէ մը վերջ։ Թշնամին եռ մղուեցաւ ծանր կորուստներով։ Մեր ձեռք ինկած ռուս գերիները կ'ըսեն թէ Լիաօեանկ-Վանբինկի մէջ կը գտնուէին ռուս 5 հազար հեծելազօրք եւ 20 թնդանօթ։ Ռուսք եռ նահանջեցին, մեր ձեռքը ձգելով իրենց բոլոր պաշարները։ Այս կռիւին մէջ Ճարտնցիներէն մեռան 30 հոգի եւ վիրաւորուեցան 135 հոգի։ Չի գիտցուիր թէ Ռուսաց կորուստը ի՛նչ է, բայց մեծ ըլլալու են։

ՎԻԵՆՆԱ.—Դիվերային բուռն կռիւ մը տեղի ունեցաւ Լիաօեանկ-Վաբինկի մօտ եւ վեց ժամ տեւեց։ Ռուսք պարտուեցան այս կռիւին մէջ եւ ետ քաշուեցան։ Երկուսանք մեծ կորուստ կայ։ Զօր. Նոկի նոր ուժեր ստացած սկսաւ առաջ խաղալ։ Կը կարծուի որ իր նպատակն է Բուսթի Եաօյի աջ կողմէն պաշարել Զօր. Քաուլպարսի բանակը։ Մարեշալ Օեամայի ղրկած մէկ տեղեկագրին վրայ, լուր կը տրուի Թօքիոյէ թէ ճարտնական բանակը տակաւ կը նեղցնէ իր կռուող շրջանակը, որով Սպարապետ Լինէվիչ պաշարուելու վտանգին մէջ կը գտնուի. ուստի, Ռուսք կա՛մ պիտի ստիպուին պարպել Կունչուլինի դիրքերը, և կամ վճռական ճակատամարտ մը մղել։ Թօքիոյէ կը ծանուցուի թէ Ճարտնցիք գրաւեցին դէպի Բիրին երկարող Շանկդուգու եւ Բոդէնչինկ զինուորական ճամբաները։ Մանչուրիոյ ռազմաղաշտին լուր կուգայ թէ Ռուս եւ Ճարտն բանակները իրարու չատ մօտեցած ըլլալով, չարունակ ընդհարումներ տեղի կ'ունենան։ Ասոնք ընդհանուր մեծ ճակատամարտի մը նախաբանն են, ինչպէս եղած է միշտ։ Մէկ քանի օրէն տեղի պիտի ունենայ վճռական ճակատամարտը, եւ եթէ Զօր. Լինէվիչ պարտուի այս ճակատամարտին մէջ, ո՛չ միայն պիտի ստիպուի պարպել Խարպինը, այլ եւ ռուս բանակը ամբողջովին պիտի քաշուի Մանչուրիայէն։ Մինչեւ որ այս վճռական ճակատամարտը տեղի չունենայ, անկարելի է որ թշնամութիւնք դադրին։ Զօր. Լինէվիչ կ'ուզէ անգամ մըն ալ իր բախտը փորձել, և մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ նոր կռիւ մը մղելու, մինչ միւս կողմէ Մարեշալ Օեամա իր ցարդ տարած յաղթանակներէն արբշիռ կ'ուզէ մեծ հարուած մը տալ, և Ռուսերը բոլորովին վանել Մանչուրիայէն։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ. — Պաշտօնական շրջանակներու մէջ հաւատ չընծայուիր այն լուրին թէ Ճարտն մեղմացուցեր է իր մէկ քանի պահանջմունները։ Պատերազմական պաշտօնատունը կը շարունակէ ռազմանիւթի առաքումը։ Վարչապետ Ծ. Արեւելք ղրկուեցան երկու վաշտ հեծելազօրք եւ երկու հրետանի։

—Զօր. Քուրոպադքին հեռագիր մը ուղղելով Մոսկուայի Ազնուականութեան պետին՝ ցաւ կը յայտնէ որ հաշտութեան խօսքեր կ'ըլլան ա՛նպէսի վայրկեանի մը, ուր Ռուս բանակը վրատահ է թէ պիտի յաղթէ,

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Նախագահ Մ. Ռուզվէլթ յաջողելով ընդունիլ տալ իր այն առաջարկը թէ Ռուսիոյ և Ճարտնի կողմէ կարգուելիք լիազօր պատուիրակներ բանակցին հաշտութեան պայմաններուն վրայ, հիմա կ'զբաղի զինադադար կնքել տալու խնդրով։ Նախագահ Մ. Ռուզվէլթ կ'ուզէ որ Ռուսիոյ կողմէ կոմս Քասինի և Ճարտնի կողմէ Մ. Թաքահիրա առժամեայ նախագիծ մը կնքեն։ Զինադադարի մանրամասն պայմաններուն վրայ ուղղակի բանակցութիւն պիտի կատարուի Մարէշալ Օեամայի և Զօր. Լինէվիչի միջեւ։ Բայց դժուար է զինադադար կնքել, վասն զի Ռուսիա կը պահանջէ որ ինք զինադադարի ժամանակ կարեւոր չարունակել զօրաց առաքումը, իսկ Ճարտն կը պահանջէ որ Վլատիվոսթոքի ամրութեանց մէկ մասը քանդուի զինադադարի ժամանակ։ Ճարտն այս պահանջումը կ'ընէ դիտմամբ, որպէս զի ապա կարենայ պահանջել Վլատիվոսթոքի ամբողջ ամրութեանց քանդումը։ Բոլոր դժուարութեանց վրայ կ'աւելնայ կոմս Քասինի և Մ. Թաքահիրայի հիւանդութիւնը, որուն պատճառաւ բժիշկները բացարձակ հանդիստ պատուիրած են իրենց։ Այս պայմաններուն մէջ անկարելի կ'ըլլայ զինադադարի համար բանակցութիւն կատարել։ Ռուս դեսպանատունը պաշտօնապէս հրատարակեց թէ իր կառավարութիւնը վերջնապէս ընդունեց որ լիազօր պատուիրակները նիստ գումարեն Ուաշինկթընի մէջ։ Ռուս կառավարութիւնը կը փափաքի որ Ճարտն մեղմացնէ իր պայմանները, լիազօր պատուիրակներուն տեսութեանց փոխանակումէն վերջ։

ԲԱՐԻԶ (Պատօնական).— Բեթերսպուրգէն հաղորդուած հեռագիր մը կը հերքէ «Նովոյէ Վրէմիա»ի այն լուրը թէ զինադադար մը կնքուած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ուաշինկթընէ կը հեռագրուի Ռիւդէրի թէ ռուս դեսպանը յայտարարեց որ Թոյլ չպիտի տայ որ հրատարակուի Ռուսիոյ պատասխանը Նախագահ Մ. Ռուզվէլթի հաշտարար առաջարկութեանց վրայ։ «Թայմզ»ի Բեթերսպուրգի Թղթակցին ըսածին նայելով՝ այնպէս կը կարծուի թէ արտաքին գործոց պաշտօնատունը Մ. Ռուզվէլթի տուած պատասխանին վերայ իր ըրած հրատարակութեամբ, ուզած է շշափել ռուս հանրային կարծիքը, մինչ Ռուսիոյ կողմէ նախագահ Մ. Ռուզվէլթի տուած պատասխանը կը տարբերի եղեր եղած հրատարակութենէն։ Թօքիոյէ կը հեռագրուի «Սէնդրել Նիւզ»ի թէ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ վարչապետին և Ճարտնի քաղաքական կուսակցութեանց ամէնէն կարեւոր անդամներուն միջեւ, և որոշուեցաւ հաշտութեան համար ոչ է գործնական ձեւնարկ չընել, մինչեւ որ կատարելապէս չկարգադրուին հաշտութեան նախագիծերը։ Ճարտնական կառավարութիւնը այսօր Միացեալ Նահանգաց Թօքիոյի դեսպանին յանձնեց իր պատասխանը, որ երէկ հրատարակութեան տրուեցաւ։ Ճարտնական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ինք պատրաստ է լիազօր պատուիրակներ կարգելու, որպէս զի քննեն հաշտութեան պայմանները, բայց բացարձակ պայման կը դնէ որ բանակցութիւնք ուղղակի պատերազմի տերութեանց միջեւ տեղի ունենան։ Ճարտնական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ բոլոր աշխարհի շահուն համար ինք փափաքող է հաշտութեան, բայց պայմանաւ որ անիկա տեւական հանգամանք մը ունենայ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Ռուս կառավարութիւնը 200,000 բուպլ տուաւ Ֆլէնսպուրգի շոգենաւային ընկերութեան, իբր հատուցում ռուս օժանդակ յածանաւի մը կողմէ «Սէդարլոս» շոգենաւին ընկղմելուն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Պարսից Շահը երէկ հոս հասաւ, և կայսրանէն ընդունուեցաւ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր, Արիստոքրատներուն, նախարարներուն և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ։ Երկոքին Վեհապետները շատ սիրալիր կերպով զիրար ողջունելէ վերջ Հոֆպուրկի պալատը դացին կառքով։ Խուռն բազմութիւն մը իսանդաւառ ցոյցեր ըրաւ Ճամբուն վրայ։ Շահը այսօր ընդունեց դեսպանական մարմինը, և այցելեց կայսերական ընտանիքի անդամներուն։

ԲԵՌԼԻՆ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը հոս հասաւ։ Ընդունեց Դիսայի հրաժարեալ Դաւլիճը, որմէ վերջ օրինական երդումը ըրաւ Ֆէյէրվարիի նոր Դաւլիճը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Ցունիս 4 շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Յերմակ Առաջին օխան	39½ փարա
» երկրորդ »	38½-39 »
Մախլութ »	35-36 »
Զալաարլը »	32-34 »
Սէրթ առաջին, օխան	37½ փր.
» միջին տեսակ	36½-37 »

Այսօր ժամանեց 7 վագոն ցորեն Ա. Նասոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրմա Ա. պարկը	73 ղ.
» » Բ. »	70-71 »

ԹԷՓ

Օխան 18 փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօսալէնճէ 13—13¼ ղրշ. գրիւք

Մէրսին 12-12¼ ղրշ. գրիւք։

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԵՑ՝ ՄՈՒՇԵՂ ՊԷՇԻՐԵԱՆ

Հեղինակին՝ Առեւտրական դիտելիք անուան ներքեւ հրատարակել ձեռնարկած աշխատութեան երկրորդ հատորը կը կազմէ հետեւեալը, որ իր տեսակին մէջ ամէնէն ճոխը, նոր և օգտակարը կրնայ համարուիլ մանաւանդ վաճառականութեամբ զբաղող անձերու համար։

Գինն է 10 դրուշ

Արդիւնքին կէսը նուիրուած է ուսուցչաց Օգնութեան Մտաւոր։ Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը, թիւ 38, Պապ Ալի ճամբէսի, Կ. Պոլիս։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

6, ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ԲԱՐՄԱՔ-ԴԱԲՈՒ ՓՈՂՈՑ, 6

ՀԻԱՆԴԷՊ ԿԷՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

13—50

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր վերջին նստին մէջ ի մէջ այլոց զբաղեցաւ նաեւ հետեւեալներով։

1. — Կարնոյ առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ. գրով մը առաջարկած էր ծախել քաղաքին Կարմիր Վանուց սեփական երեք կտոր մարգագետինները որոնք ցարդ գրեթէ ապարդիւն վիճակի մէջ կը գտնուէին և փոխարէնովը հաստատեալ կալուածներ գնել և այսպէսով վանքը նպաստաւորել։ Խորհուրդը սկզբնմէն ընդունելի գտնելով եղած առաջարկը, ոչ է տնօրինութիւն ընելէ առաջ պէտք տեսաւ նախապէս կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալ Ն. Գերապատուութենէ։

2. — Բնիկ Տիարպէքիրցի Ասան Սահակ որուն հայրը Սահակ Զաքարեան քաղաքին Ս. Սարգիս եկեղեցոյ բակին մէջ թաղուած է, փոխաքած էր իր ծննդավայրին մէջ հիւանդանոց մը հաստատել իր ծախքով և կտակագիր մը ստորագրած էր այս նպատակաւ։ Այդ խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւնները Տնտեսական Խորհրդոյ ուսումնասիրութեան յանձնուած ըլլալով, խորհուրդը կարգաց զանոնք և ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ գործադրութեան մասին։

ՍՏԱՆԱՑԻ Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ. Մէրսին երթալով ձեռնարկեց թաղ. Խորհրդոյ վերակազմութեան։ Նոյն եկեղեցեաց դրամ անունն կերպով կը վարուէր քանի մը հոգիներու կողմէ։ Բուէներու մեծամասնութեամբ հետեւեալ կերպով կազմուեցաւ թաղ. Խորհուրդը,— Տեսուչ՝ Մ. Զէյվէեան, Ն. Եսայեան, Մ. Գրլլենճեան, Ա. Կիւլպէնկեան, Ա. Վարժապետեան։ Զորս հոգի ալ համամտակամի մնայուն, որոնցմէ երկու հոգի միայն պիտի ընտրուին։ Մուշեղ Վրդ. գաւառին Ուսումնական Խորհրդին պաշտօնը դարձեալ այս տարուան անձերուն կ'ուղէ եղեր տալ, բայց ասոնցմէ մէկ քանին չեն ուզեր եղեր ստանձնել։ Մուշեղ Վրդ. Մայիս 31ին մեկնեցաւ

չատ ուշագրաւ էին և միշտ կը ծափահարուէին ներկաներէն։ Երկու ժամ տեւող այս սիրուն հաւաքոյթը վերջացաւ նուագով մը։ Ներկաները մեկնելէ առաջ իրենց շնորհաւորութիւնները յայտնեցին կրթ. աշխատաւորներուն և Ուսումն. Խորհրդոյ անդամոց որոնք ջանք չէին խնայած ազգային դաստիարակելու գործին մէջ։

ՄԱՑՐԱՔԱՂԱՔԻՍ ատամնաբուժական դասակարգը պատուաբեր յաւելում մը ունեցաւ յանձին Արշակ էֆ. Սուրէնեանի որ կիրակի օր Պոլիս ժամանեց Բարիզէն, չորս տարուան փայլուն յաջողութենէ մը ետք։ Սուրէնեան էֆ. իր Բարիզ գտնուած միջոցին քանիցս գնահատանի արժանացած է բժշկական շրջանակներու մէջ, և կատարելագործած է իր արհեստը։

ԵՒԴՈԿԻՈՅ մեր նոր գործակալն է Յովհաննէս էֆ. Ղազիրեան, որուն կրնան դիմել Մանչուրիայի բաժանորդ գրուիլ փափաքողները։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Գարամանեանի յուզարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցին. — Տէր և Տիկին Նազարէթ էֆ. Թաշճեան 216, Տէր և Տիկին Ա. էֆ. Գուլութեան 216, Եղբարք Թասթապրունեան 216 ղրուշ։

ՆՇԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի օր Հայտար բաշա, Եէլ Տէյիրմէնի Գուլումճեաններու բնակարանին մէջ, ընտանեկան ընտրեալ բազմութեան մը համախմբութեամբ կատարուեցաւ, հրապարակիս պատուաւոր վաճառականներէն Միսաք էֆ. Խաչատուրեանի նշանախօսութիւնը, Օր. Սաթենիկ Մ. Գուլումճեանի հետ։

Օրիորդը կը միացնէ իր բնական ձիրքերուն լուրջ և խնամեալ դաստիարակութիւն մը, իսկ Միսաք էֆէնտի ծանօթ է հրապարակիս վրայ իբր գործունեայ և համակրելի երիտասարդ մը։ Այս բարեդէպ խնամութեան առթիւ խմբագրութիւնս իր ջերմ շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ խօսեցեալներուն։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԹԱԴԻՈՍ ԷՖ. ԲԷՕՍԷԵԱՆ ԵՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ (Բասարա).— Սացանք ձեր բաժանորդագիրները։

ՏԻԳՐԱՆ ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ (Ինէպոլու).— Նոյնպէս։

ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ՊԱՍԹԱՃԵԱՆ (Տիարպէքիր).— Ձեր և Տիգրան էֆ. Դաֆֆեանի վճարմանայ բաժնեգիրները ստացած ենք։

ՅՈՎՍԷՓ ԷՖ. ՏՕՆԻԿԵԱՆ (Կէյվէ).— Ձեր բաժնեգիրը տակաւին չենք ստացած։

Պարտիզպանեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԳԱՐՏԻԶԳԱՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

ՄՈՒՍԱՎԱՎԷՐ ԹԷՐԱԳԻԸ
ԹՈՒՐՔ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԸ

Կը հրատարակուի ամէն հինգշաբթի Գրական, Գիտական, Առողջապահական և Տնտեսագիտական բովանդակութիւնով։ Իւրաքանչիւր թիւ զարդարուած է երկու երեք կոտ ժամէութիւն ունեցող խիստ յաջող պատկերներով։ Հրապարակիս վրայ գտնուած է՝ ամէն ու է՝ն չատ սպառող թուրքերէն չարաթաթերթն է որ մեծադիր էջերով և գեղեցիկ կողքով մը կը ծախուի միմիայն 10 փարայի։ Տարեկան բաժնեգինն է թղթատարի ծախքով, 12½ ղրշ։ Արտասահման 4 ֆրանք։ Հասցէ՝ Կ. Պոլիս Պալը Ալի ճատտէսի թիւ 44 ԱՄԲՐ Գրատուն (Գ. Պ. Դայսէրեան)։ 10—3

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

19 Յունիս 1905

Ֆրանս.	3%	(3% Français	98 70
Բէյժի		(Tab. Turcs	393 —
Օսմ. Միացեալ		(R. Nv. Unif.)	88 72
Երկաթուղի		(Lois Turcs)	133 75
Պանք Օթթ.		(Banque Ott.	609 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	89 —

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎԱՖԻՀԱՔ

Տէրասատէթ միւթէպէրանընտան իշղ. Եօրկի Նօմիգօ էֆէնտիյէ խրատմամբ մէմուռասրնա մէպնի բիւթպէի Սանչէ սընդիք միւթէմալիգի.

Պիզա զաղասը պէլէտիյէ թապիպի Արիսմաքի Եուանիսի էֆ.յէ բիւթպէի Մալիսէ թէվֆիհ պուրրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Կեսարիոյ կառավարիչ Հագգը փաշա Բրէվէզա փոխադրուեցաւ և իրեն յաջորդեց Մալաթիոյ կառավարիչ Հայտար պէյ։ Մալաթիոյ կառավարիչ անուանուեցաւ Մարդահարի վարչութեան տնօրէնի Ա. օգնական Նայիլ պէյ։ Պրուսայի Այվալըք գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պանտրմայի գայմագամ Պէհա պէյ, որուն յաջորդեց Ազիզիյէի (Սվազ) գայմագամ Նէճիպ պէյ։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓԵՐԸ.— Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ։ որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, Պոլսոյ քարտիներու Ընկերութիւնը պատասխանեցաւ չոգենաւակներ բանեցնել Պոլսոյ եւ Դալաթիոյ քարտիներուն միջև, պայմանով որ քարտիներու սահմանէն դուրս չելլեն, որ ո եւ է մենաշնորհի կամ մենաւաճառի ենթակայ չըլլան եւ անոնց թիւը եղած պէտքին համաձայն ըլլան։ Նոյն Ընկերութիւնը նաև արտօնուեցաւ մթերանոցները շահագործելու։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մարքիզ Էմբերիալի որ իր երկիրը կը գտնուի, 10—15 օրէն Պոլիս կը դառնայ։

ՇՈՒԼՏ-ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ դեսպան Պ. Պէք-Ֆրից Վիեննա մեկնած ըլլալով իրեն տեղ Պոլսոյ դեսպան պիտի կարգուի Լոնտոնի դեսպան Պ. Բաքէլ։

ԲՈՒՄԷԼԻԻ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Նախարարաց խորհուրդին մէկ որոշման համաձայն, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, Բումէլիի նահանգներուն մէջ նոր դատարաններ պիտի բացուին։ Հարցաքննիչ դատաւորներու թիւը պիտի աւելցուի եւ մեծ հոգ պիտի տարուի դատաւորներուն ընտրութեան։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Ֆէրիտ պէյ պատոյի ելաւ նահանգին մէջ, քննութիւն կատարելու ոստիկան զօրաց վարակութեան և ոստիկան-զօրաց վարժարաններու հաստատութեան մասին։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ.—Հայերէն «Սուրհանդակ» լրագիրը կանոնի հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալուն՝ այսօր-ուրեմն սկսեալ անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ Տպագրական Տեսչութեան հրամանաւ։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրատարեց որ Եվգաֆի նախարար Թիւրխան փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուի՝ օսմ. Թղթատարութիւնը աւելի եւս կանոնաւորելու համար։ Այդ յանձնաժողովին անդամներն են Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Նաում փաշա, Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսուչ Հիւսէյին Հաֆիզ էֆ. և Թղթատարական ընդհ. քննիչ Աթա պէյ։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Եկեղեցիին Տ. Եոսէֆ առաջնութիւնը դարմանելու համար պատօնուեցաւ Վիեննայի ջերմուկները երթալ։

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ տարեկան ռազմանորոգերուն ներկայ գտնուելու համար, Կայս. Իրատէի մը համաձայն Պերլին մեկնեցաւ հարիւրապետ Անմէտ Բէմալ և Անմէտ Ալի պէյերը։

ԹՈՒՐՔԵՒՊՈՒԼԿԱՐ թղթատարական և հեռագրական պայմանագրի մը կնքման բանակցութիւնները պիտի ըսկսին այս շաբաթս։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԵՐԸ.—Պոլսոյ ֆրանսերէն թերթերը գեղեցիկ մրցում մը կը մղեն ժամանակէ մը ի վեր, ժամանցընելով թէ՛ իրենց գինը և թէ աւելցնելով իրենց բովանդակութիւնը։ Ասկից առաջ Մօնիթէօր, Սթամպուլ և Էվենդ 40ական փր. էին։ Անցեալ տարի «Էվենդ» 20 փր.ի իջեցուց իր գինը, որուն հետեւեցաւ նաև «Սթամպուլ»։ Վերջին օրերս ալ «Էվենդ» առանց ծաւալը փոխելու 10 փր.ի իջեցուց, մինչ «Սթամպուլ» պահեց 20 փր.ի գինը չաթթը քանի մը անգամ վեց երես միայն հրատարակելով։ Միայն «Մօնիթէօր» կը մնար 40 փր., որ սակայն երկուքնէ սկսաւ ինք ալ 20 փր.ի տալ, նախկին մեծ դիրքը նուազեցնելով և անոր տեղ վեց էջ հրատարակելով։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԳԻԾ.— Եվմական Խորհուրդին անդամ Ճէմիլ փաշա երկու տեսակ մենաշնորհ խնդրած է. մէկը՝ Պրուսայի քաղաքին մէջ ելեկտրաշարժ թրամուէյներ հաստատելու, ելեկտրական լոյս և ոյժ մատակարարելու և քաղաքին մէջ մաքուր ջուր բերելու համար. միւսն ալ Սկիւտար, Գատըգիւղ և միւս կողմէ մինչեւ Ղուզկունճուք թրամուէյի գիծ մը հաստատել։ Առաջինին համար 300,000 և երկրորդին համար ալ 700,000 ֆր. պիտի տայ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։ Խնդրարկուն այդ առթիւ իբրեւ աւանդ 1000 ոսկի յանձնած է Բրէտի Լիոնէին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՐ.— Կ. Պոլսէ կը գրեն Սթանտարտի.— Գարեջուրի համար գործածուած գարիի գոհացուցիչ հունձք մը կը սպասուի հիմա։ Միւս արմատներն ալ լաւ հունձք կը խոստանան։ Միայն թռչնակերին վիճակը անորոշ է տակաւին և խիստ դժուար է նախատեսել թէ քանակութիւնը ո՛րչափ պիտի ըլլայ։ Կարելի չէ ստոյգ գնահատութիւն մը ընել մինչեւ որ հունձքը անմիջական չըլլայ։ Ոմանք 50-60 հազար պարկ կը գնահատեն և աւելի եռանդունները մինչեւ 100,000ի կը հասնին։ Պատրաստ փոքրաքանակ թռչնակերը լաւագոյն գիներով կը ծախուի։ Թիֆթիկի հրապարակին ոգեւորութիւնը կը շարունակէ։ Վաճառումները մինչեւ 2000 հակի բարձրացան լիպրան 16½-18 բէնայի, Պէյքազարի ապրանք։ Էնկիլրիի բուրդէ կապերտներուն գինը բարձր ըլլալով, շատ գործառնութիւն չկայ։ Աֆիոնի հրապարակը հաստատուն է և չաթթուան վաճառումները հասան 42 մնտուկի։ Ուրիշ տեսակներու վրայ մեծ գործառնութիւններ չեղան։

ՀԱՊԼԷՇ պատուիրակութեան անդամ Հաճի Ապուլլան փաշայի համար գըրուեցաւ թէ Հապէշիստան մեկնած է։ Այս լուրը սխալ է։ Պատուիրակը Եւրոպա մեկնած է։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Կը վըստահեցնեն թէ Պոլսոյ փաշա Նուպար Եգիպտական Պանքային կողմէ պատուիրակներէն մին պիտի ըլլայ Հապէշիստանի մէջ հաստատուելիք պանքային Վարչ. Խորհուրդին մէջ։

—Գահիրէի հեռագրաթերթերը գետնին տակէն անցընելու փորձ պիտի ըլլայ։ Եթէ այս փորձը յաջողի բոլոր Եգիպտոսի հեռագրաթելերն ալ նոյն ձեւին պիտի վերածուին։

—Այս տարի սոխի արտածութիւնը բարձրացած է 2,060,000 պարկի անցեալ տարուան 1,445,000ին դէմ։ Ամէնէն շատ արտածում եղած է դէպ ի Անգլիա և Աւստրիա-Հունգարիա։

ՄԱԽՍՈՒՍԻՆ վարչութիւնը մավուռնաներ և նաւաձիգ չոգենաւ մը յատկացուց Գարթալէնի և Բէնտիքէնի բանտարեղէն եւ պտուղ փոխադրելու համար Պոլիս։

ԿԱԶԷՕՉՆԵՐԸ.— Բժշկ. Վարժարանը տեղեկանալով որ Պոլսոյ մէջ ծախուած կազէօզները աղտոտ ջուրերով կը պատրաստուին, հարկ եղածը գրուեցաւ հանրային առողջապահական քննիչներուն որ այդ կարգի կազէօզներու վաճառումը արգիլուի Ասկէ վերջը թող պիտի չտրուի չզտուած ջուրով պատրաստուած կազէօզներու վաճառումը. նաեւ գործարանի տէրերն ալ պիտի պատժուին։ Թաղապետական պաշտօնեաներ եւս պիտի հսկեն վերոյիշեալ որոշման գործադրութեանը։

ՔԱՅԱՆՆԵՐԸ.—Զեռնաս պաշտօնատանը ծանոյց Թաղապետական պաշտօնեաներուն՝ իրենց հսկողութիւն կատարելով փայտ տաշեղէ և ուրիշ զանազան նիւթերէ պատրաստուած քացախները արգիլել. քանի որ անոնք հանրային առողջութեան կը վնասեն։ Այդ կարգի քացախները գրաւուելով ծովը պիտի թափուին։

ԳՐՈՒԱՆԴ էր թէ Իսկէնտէր Պողազի կօշիկի և կօշկեղինոց վաճառական Աբէլ էֆ. Իմէկսիզեան իր վճարումները դադրեցուցած է։ Ցիչեալին արհեստակից և մեզի ծանօթ Դեղամ էֆ. Քարսեան կը հաւատայ թէ թէեւ պահ մը վճարումները դադրեցուց պահանջատէրերուն հետ համաձայնութեան մը գալու համար, բայց այսօր իր գործառնութիւնները սկսած է շարունակել կանոնաւորապէս և մէկ կողմէն օրը հասած թղթերը վճարել։

ՍԿԻԻՏԱՐԻՆ Ներսէս Ներսէսեան ատորագրութեամբ նամակ մը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ատանիարոյժ Հայկ էֆ. Եղիազարեանի, որուն ճարտարութեան և արհեստին մէջ ունեցած կարողութեան ու փորձառութեան շնորհիւ արմատապէս բուժուած է իր ականներու հիւանդութիւնը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՆԱՆԿ.— Ծովային առեւտրական դատարանը մանկ հուակեց Պոլիս, Մեծ Շուկայ, Սէրէթի խան կօշկավաճառ Աստուր Քասապեան և Յակոբ Մկրտիչեան ընկերութիւնը։ Դատարանին անդամ Իսմայիլ պէյ ժիւժ քօմիսէր և փասարան Վահան Սվաճեան էֆ. առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ, ժամը 9ին միջոցները, Ֆօսքօյօ չոգենաւային ընկերութեան պատկանող և անգլիական դրօշ պարզած Աբերքորք անուն չոգենաւը որ հանքածուխ բեռցած Բօթիէն կը դառնար Սլամարի (Սեւ ծով) առջեւ ընկղմեցաւ։ Գերմանական Սալվաքոր չոգենաւը օգնութեան փութալով ազատեց չոգենաւին նաւապետն ու 22 նաւաստիները զորս ողջ առողջ Գավագ բերաւ իրեն հետ։

ՈՃԻՐ.— Նախընթաց օր Պոլիս, Ֆաթիհի կողմը, իր սենեակին մէջ ծանրապէս վիրաւորուած գտնուեցաւ Մուսթաֆա անուն երիտասարդ մը։ Մուսթաֆայի վիճակը այնքան ծանր էր որ չկրցաւ բան մը ըսել չարագործներուն համար։

—Առջի իրիկուն, Բարմաք գաբուի կողմը մանավ Նէրիթի, կողով դնելու կամ չդնելու մասին կռիւի բռնուեցաւ հացագործ Սավայի հետ որ 17 տարու պատանի մըն էր։ Նէրիթի դաշոյնը քաշեց և երեք հարուած տալով գետին փռեց պատանին։ Զարագործը ձերբակալուեցաւ և վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ.— Պալաթու թաղին մէջ նէսիմ անուն 35 տարու Հրեայ մը առջի օր գլուխը աղէկ մը տաքցընելէ ետք կը նեղուի։ Բայց Իսրայէլի այս թոռնորդին, քիչ մը շունչ առնել կ'ուզէր։ Ինչ ընէր։ Շիտակ վեր կը վազէ, տանիքին վրայ, զով օդ կլլելու համար ձերմակ ջուրի գաւաթներէն եւ։ Բայց բաղդը հոն իրեն չծպտիր։ Իր տատամներուն մէջ, Նէսիմ չտեսներ որ ոտքին տակը պարպ է, կարծես թէ ինքնաբերաբար կ'երթար, անվրդով քայլ կ'առնէ. ու բա՜ի

—Մը. Տէ՛նս, շնորհաւորութիւններս ձեր ընթացքին համար, պոռաց Սքուայրը։ Փոքրիկ Հօուքինսն ալ կը շնորհաւորեմ։ Տղա՛ս, զանգակը կը զարնէ՞ք։ Մը. Տէնս հարկաւ դատաթ մը զարնելու կը խմէ։

—Ժիմ, կը կարծե՞ս թէ այդ աւազակներուն հանդեմբ փնտռածը ստուգիւ քու գրպանդ եղածը ըլլայ, հարցուց Տոքդորը։

—Ահաւասիկ, պարոն, պատասխանեցի, մոմազօծ կաւէ ծրարը յանձնելով անոր։

Տոքդորը առաւ և ամէն կողմ դարձուց, իբր թէ մասները կը քերուտէին զայն բանալու համար։ Բայց փոխանակ փափաքը կատարելու, հանդարտօրէն գրպանը դրաւ ծրարը։

—Սքուայր, ըսաւ, երբ Տէնս դարեկուրը խմէ, բնականաբար պիտի երթայ իր գիշերային ծառայութիւնը կատարելու։ Բայց մտադիր եմ վար դնել ժիմ Հօուքինսը, որպէս զի մինչեւ վաղ առտու հանգստանայ և եթէ հաճելի կ'ըլլայ ձեզ, պիտի խնդրեմ որ պաղ կարկանդակ և ուրիշ կերակուրներ բերել տաք։

—Ամենայն սիրով, սիրելի Լայվսի, պատասխանեց Սքուայրը։ Հօուքինս պաղ կարկանդակէն աւելին արժանի է։

Աղաւնիի միտով պատրաստուած խոշոր կարկանդակ մը բերին և փոքրիկ սեղանի մը վրայ սպաս դրին։ Իշխանական ճաշ մը ըրի, վասն զի գայլի պէս անօթի էի։ Մը. Տէնս, նոր շնորհաւորութիւններ ստանալէ ետքը, հրաժեշտ առաւ ու մեկնեցաւ։

—Հիմակ ինչ պիտի ընենք, Տոքդոր ըսաւ Սքուայրը։

—Կարգով յառաջանանք, ըսաւ Տոքդորը խնդալով։ Կարծեմ թէ լսած էք Ֆլինդի անունը, որուն փոխանորդն է եղեր հանգուցեալ Պիլլի Պոնս։

—Ֆլինդի անունը լսած եմ մի, պոռաց Սքուայրը։ Հաւատացէք, Տոքդոր Լայվսի, որ աշխարհի ամէնէն վայրագ և զարհուրելի ծովահէնն է։ Պարպ Պէյօ տղայ մըն էր անոր քով։ Սպանիայինները այնչափ կը վախնային անկէ որ, հաւատացէք, գրկեթէ հպարտ պիտի ըլլայի եթէ Ֆլինդ անգլիացի ըլլար։ Իր մանրակայմ առագաստանաւը ես աչքովս տեսած եմ Դրինիդի բացերը։ Մեր նաւապետը հաղիւ թէ նշմարեց Ֆլինդը, անմիջապէս հրաման տուաւ որ նաւը ուղղակի Բօռ տ'Էսքաներ ուղղուի։

—Ատանկ բաներ Անգլիոյ մէջ ալ կը պատահին, պատասխանեց Տոքդորը։ Բայց խնդիրը սա է որ Ֆլինդ ատակ ունէ՞ր։

—Ատակ։ Կը տարակուսի՞ք։ Անոր պէս թշուառականները ատակէ զատ ուրիշ ինչ կ'ուզեն։ Ատակէ զատ ուրիշ ինչ բանի համար կը վտանգեն իրենց աղտոտ մարմինը։

—Կը հասկնանք հիմա, ըսաւ Տոքդորը։ Բայց դուք այնքան շուտ կը գրգռուիք որ ժամանակ չէք ձգեր ինծի բացատրութիւն տալու։ Զեղի բան մը պիտի հարցնեմ։ Ենթադրելով որ գրպանիս մէջ ունիմ Ֆլինդի պահած գանձին տեղը ցոյց տուող հետք մը, կը կարծէ՞ք որ այդ գանձը մեծ հարստութիւն մը պարունակէ։

—Իմ պատասխանս սա է.— Եթէ դուք այդ հետքը ունիք, յանձնառու կ'ըլլամ Գրինդրի մէջ նաւ մը վարձել և ձեզի ու դեռատի Հօուքինսի հետ երթալ փնտռել այդ գանձը, եթէ նոյն իսկ տարի մը փնտռել հարկ ըլլայ։

—Շատ աղէկ։ Հիմա, եթէ ժիմ համակարծիք է մեզի, այս ծրարը պիտի բանանք, ըսաւ Տոքդորը և ծրարը սեղանին վրայ դրաւ։

Այս ծրարը չորս կողմէն կարուած էր։ Տոքդորը, վիրաբոյժի մկրատը հանելով, կտրեց և բացաւ։ Մոմազօծ կըտաւին մէջ կային գրպանի տետրակ մը և կնքամոմով գոցուած թուղթ մը։

—Նախ տետրակը նայինք, ըսաւ Տոքդորը։

Սքուայրն ու ես Տոքդորին ուսին վրայէն կը դիտէինք, վասն զի Տոքդ. Լայվսի, տեսնելով որ ճաշս աւարտած եմ, հրաւիրած էր զիս մօտենալ և ծրարին քննութեան մասնակցիլ։

Առաջին երեսին վրայ չկարդացուելիք գիրեր, ձարտուքներ կային, ինչպէս ձեռքը գրիչ մը ունեցող մէկը կրնայ ընել անպարկեշտութեան հետեւանքով կամ վարժութեան համար։ Ուրիշ երեսի մը վրայ կը գտնուէր սա վերտառութիւնը զոր տեսած էի նաւապետին թեւին վրայ. «—Պիլլի Պոնսի քմայքը»։ Երրորդ երեսին վրայ սա վերնագիրը կար. «—Մը. Ուիլեամ Պոնս, երկրորդ նաւապետ»։ Ուրիշ երեսի մը վրայ՝ սա արդումը. «—Այլ ես ոսկի պիտի չխմեմ։» Յետոյ. «Բալամայի բացերն է որ ձեռք ձգած է»։ Յետոյ դարձեալ ուրիշ անընթեռնելի գիրեր։

Կը հարցնէի ես ինծի թէ ո՛վ և ի՞նչ բան ձեռք ձգած էր։

—Ատենցմէ բան մը չի հասկցուիր։ ըսաւ Տոքդորը, շարունակելով տետրակը թղթատել։

Յաջորդ 10—12 երեսները շարք մը տարօրինակ ծանօթագրութիւններով լեցուած էին։ Իւրաքանչիւր տողին մէկ ծարը թուական մը կար և միւս ծարը գումար մը, ինչպէս կ'ըլլայ սովորական հաշուետետրի մը մէջ։ Բայց փոխանակ մէն մի յօդուածի վրայ ծանօթութիւններ տրուելու աւելի կամ նուազ մեծ խաչեր կային երկու թիւերուն մէջտեղը։

(Շարունակելի)

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 յունիս.— Թօքիոյ կը հեռագրեն թէ՝ մարէշալ Օյամա կ հեռագրէ որ ճարտարական շրջանակ հետազօտել կը սեղմէ ռուսական բանակը որուն վրայ, վստահ է թէ, վրէ ական յաղթանակ մը պիտի տանի։ Մեծ ճակատամարտ մը մօտալուտ է բայց եթէ զոր. Լինէվիչ մերժէ կռուիլ պիտի ստիպուի այն տանն քաշուիլ Լիաոյ Մանչուրիոյ մէջ ունեցած իր բոլոր զէրքերը։ (Բեթերբուրգէն քաշուած հեռագիր մըն ալ 17 թուով կը ծանուցնէր թէ զոր. Լինէվիչ հեռաքաշուելու մտադրութենէ, պատրաստ էր ընդունիլ ճակատամարտը)։

ԲԱՐԻԶ.— Զինուորական մը կընդման համար բանակցութիւնները կը շարունակուին Ուաշինկթընի մէջ, բայց խիստ դժուարութիւններու կը հանդիպին, որովհետեւ Ճապոն կը պնդէ որ զինադադարի ամբողջ տեւողութեան միջոցին ռուսաց բանակին օգնական զօրքերու տուաքումը յետաձգուի։

— Մեծ ճակատամարտ մը սկսած է Ռուսական և Ճապոնական բանակներուն միջեւ։ Ռուսական աջ թեւը մէկէ աւելի անգամներ ետ մղեց Ճապոնական յարձակումները, բայց զօրավար Լինէվիչ մեծ կորուստներու ենթարկուելով ապիսուեցաւ նահանջել։

ՈՒԷՍԴՐԷՆ ապահովագրական ընկերութիւնը կը ծանուցնէ յարգոյ հասարակութեան թէ Պոլսոյ կողմի Գարծակալ կարգած է Ռուբէն էֆ. Լուսարարեանը։ Ցիշեալ էֆէնտին արտօնուած է ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կատարել յանուն ընկերութեան և թիւմներ գանձել։ Պոլսոյ Գարծակալութեան գրասենեակը կը գտնուի Թաշ խան Նօ. 57։

Ուէսդրէն ապահովագր. ընկերութեան Թուրքիոյ Տնօրէն
Բ. Ս. Ա. Լիթ
5—3

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

4/17 Յունիս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.		95.39½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	96.08
» էն վար գինը	»	95.39½
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.		131 50
Երէկուան էն բարձր գինը	»	131 87½
» էն վար »	»	131 50
Բէյժի պարտաթուղթ ֆրանք		394.—
Շիրքէթը Խայրիէ		31.—
Օսմանեան Պանքա		613.—
Տէրքոսի Չուրի ընկ.		257.—
Բարսի Կ. Գոլոյ		515.—
Բրէսի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն Ա.		310.—
» « » Բ.		269.—
Պանք Նաս. Կրէս.		435.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ		7.60
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.		14.15
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.		4 07½
Լաւրիոն ֆր.		39.75
Թրանսվալ »		89.75
Ռուսական 4% 1901		90.—
Ճարտնական 4 %		89.25
Սպանիական արտաքին		91.60
Անգլիական Քոնսոլիտէ Ա. Ձ.		90.81
Ֆրանսական Ռանթ ֆր.		99.72
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն		ղշ. փր.
Մէճիտիէ արծաթ		108.11
Անգլիական ոսկի		109.34
Ֆրանսական ոսկի		87,12
Բրիմիշ		51.08
Մէթալիք		103.03
Բօլ		90.10
Բուպլի թղթադրամ		8.66
Լոնտոն 3 ամիս		109.25
Բարիզ »		22.75
Վիէննա չէք	ֆիորդ.	21.91
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18.67

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԳՐԵՑ
ՍԴԻՎԷՆՍԸՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Ա. ԻՐԱՔՑԻ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ ԳԱՆՁԻ ԿՂԶԻՆ

Զ.

ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Երբեք այսքան մօտէն տեսած չէի Սքուայր Դրիլօնին։ Բարձրահասակ լայնչի մարդ մըն էր, անկեղծ ու բարի դէմքով որ երկարաւեւ ճամբորդութիւններէն արոյրի գոյն ստացած էր։ Ցօնքերը շատ սեւ էին և դիւրաւ կը պատուէին։ Սակայն խիստ երեւոյթ մը կուտար իրեն, թէեւ ի բնէ յոռի նկարագիր մը չունէր և միայն շատ վառվռուն և քիչ մըն ալ հպարտ էր։

—Մտէք, Մը. Տէնս, ըսաւ մեծախաւ և բարեհամբոյր երեւոյթով։

—Բարեւ, Տէնս, ըսաւ Տոքդորը դէմի նշանով մը։ Բարեւ, ժի՛մ բարեկամս։ Սա ինչ հով փչեց։

Մաքսային քննիչը գոց ըրած դասի մը պէս պատմեց խնդիրը։ Տեսնելու էր որ Տոքդորն ու Սքուայրը ո՞րքան ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէին, զարմանքով իրարու երես կը նայէին և սիկառ ծխելն անդամ կը մոռնային։ Երբ իմացան որ մայրս ո՞րքան քաջութեամբ դարձած էր պանդոկ, Տքդ. Լայվսի հարուած մը տուաւ դիտին, իբրեւ հաւանութեան նշան, մինչ Սքուայրը կը պոռար. —Ոա՛վօ։ Պատմութիւնը տակաւին աւարտած չէր և Մը. Դրիլօնի արդէն եկած էր թիկնաթոռէն և մեծաքայլ կը ճեմէր սրահին մէջ։ Իսկ Տոքդորը, աւելի աղէկ լսելու համար, կեղծամը հանած էր և ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր առանց հոգ ընելու այն զուարճալի երեւոյթը զոր առած էր իր սեւուլիկ ու խուզուած գլխով։

Վերջապէս Մը. Տէնս հասաւ իր պատմութեան վախճանին։

—Մը. Տէ՛նս, շնորհաւորութիւններս ձեր ընթացքին համար, պոռաց Սքուայրը։ Փոքրիկ Հօուքինսն ալ կը շնորհաւորեմ։ Տղա՛ս, զանգակը կը զարնէ՞ք։ Մը. Տէնս հարկաւ դատաթ մը զարնելու կը խմէ։

—Ժիմ, կը կարծե՞ս թէ այդ աւազակներուն հանդեմբ փնտռածը ստուգիւ քու գրպանդ եղածը ըլլայ, հարցուց Տոքդորը։

—Ահաւասիկ, պարոն, պատասխանեցի, մոմազօծ կաւէ ծրարը յանձնելով անոր։

Տոքդորը առաւ և ամէն կողմ դարձուց, իբր թէ մասները կը քերուտէին զայն բանալու համար։ Բայց փոխանակ փափաքը կատարելու, հանդարտօրէն գրպանը դրաւ ծրարը։

—Սքուայր, ըսաւ, երբ Տէնս դարեկուրը խմէ, բնականաբար պիտի երթայ իր գիշերային ծառայութիւնը կատարելու։ Բայց մտադիր եմ վար դնել ժիմ Հօուքինսը, որպէս զի մինչեւ վաղ առտու հանգստանայ և եթէ հաճելի կ'ըլլայ ձեզ, պիտի խնդրեմ որ պաղ կարկանդակ և ուրիշ կերակուրներ բերել տաք։

—Ամենայն սիրով, սիրելի Լայվսի, պատասխանեց Սքուայրը։ Հօուքինս պաղ կարկանդակէն աւելին արժանի է։

Աղաւնիի միտով պատրաստուած խոշոր կարկանդակ մը բերին և փոքրիկ սեղանի մը վրայ սպաս դրին։ Իշխանական ճաշ մը ըրի, վասն զի գայլի պէս անօթի էի։ Մը. Տէնս, նոր շնորհաւորութիւններ ստանալէ ետքը, հրաժեշտ առաւ ու մեկնեցաւ։

—Հիմակ ինչ պիտի ընենք, Տոքդոր ըսաւ Սքուայրը։

—Կարգով յառաջանանք, ըսաւ Տոքդորը խնդալով։ Կարծեմ թէ լսած էք Ֆլինդի անունը, որուն փոխանորդն է եղեր հանգուցեալ Պիլլի Պոնս։

—Ֆլինդի անունը լսած եմ մի, պոռաց Սքուայրը։ Հաւատացէք, Տոքդոր Լայվսի, որ աշխարհի ամէնէն վայրագ և զարհուրելի ծովահէնն է։ Պարպ Պէյօ տղայ մըն էր անոր քով։ Սպանիայինները այնչափ կը վախնային անկէ որ, հաւատացէք, գրկեթէ հպարտ պիտի ըլլայի եթէ Ֆլինդ անգլիացի ըլլար։ Ի

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԵԱԶԸԼԽԱՆԷՍԻ

Սուլթան Համիտ Գիւմրիոր օղլու խանը՝ թիւ 92 եւ 93 Նումէրօլու օտաստա Նազլ օլունմուշ տրը։

Մումիւլէն 14 սէնէսէն պէրի չէնրիմիզէ իրայի վէքեալէթ իթմէքաէ վէ զարէրէ սա իսթիզամէթլէ հէր թէրէֆէնէ հիւսնիւ թէկէճճիւ վէ էնմիյէթինի գազանմը էրպապը նամուս վէ լիւզումանան վէ Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէնէն մէզան պիրինճի սընըֆ ասգա վէքիլէրինէն մո՛ստարֆ պիր զաֆի ադր։ Քէնտիլէրի հէր նէվ չէրի, հուգուգ, էնգա վէ թիճարէթ սամալարընը տէրէքէսնէ խտէր։ Տավալարը հագդանատ մէճճանէն մալիմաֆ ալմազ իսթէյնիրէ պէյանը բէյտանէ գալընմազ։ Գազը տավատան բէյնի իւրէթ ալմալարընը կիպի բէք չօգալարընը տասալէնէ թէսմիյէտէ գուսսուր էլլէմէզ։ Իտարէիսանէպի ճումա՝ կէնէլերի տախի ալշգ ադր։ Սապանարը սասֆ 3—6ճա վէ ագշամարը տախի 10—11է գատար եաղըհանէպինտէ պուլունուր։ 28—50

ՏՕԲԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Հանրամանօր մասնագէտ
Վենեբական ու ծնունդաբային ախտերու

վերազգուած եւրոպական ճամբորդութենէն կը յայտնէ յանձնարարդները ընդունիր Բերա, մեծ փողոցի ուղղութեան վրայ, Միաք փողոցի անկիւնը, թիւ 4։ 23—50

ՍԸՐԱՃԱՆ, ՉԻՊԱՆԸ
ԵՒ
ԱՐԵԱՆ ԱՊԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիւանդութենէ տառապողներուն Պէրթէի ամենարդիւնաւոր Զկան Իւղը։ Պէրթէի ձկան իւղը այլասերի ձկան իւղերուն ամէնէն գերազանցը և արիւնը մաքրելու միակ դեղն է, որ առանց հետք ձգելու և առանց նեղութիւն պատճառելու վերջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիւանդութիւնները որոնք արեան ապականութենէ առաջ կուգան, զոր օրինակ, սըրտանց, fkor չիպանը, աղոց երեսի և գլխու վէրքերը, աղոց ոսկրաթեքութիւնը ու ճոզոտութիւնը, անարիւնութիւնը, ինչպէս նաև հինցած ռումատիզմը և պրոնչիտը, իլուանքն ու կուրծքի հիւանդութիւնները։ Պէրթէի ձկան իւղը մասնաւորապէս կը յանձնարարուի այն աղոց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմին միայն Պէրթէի ձկան իւղը ընդունած ու վստահաբար գործածել յանձնարարած է հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղարանների և մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris։ Խորդասուած չգնելու համար սրուակներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կուրծքի հիւանդութեանց և յատուկ հարբուխ ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի Պէրթէի քրիւօզոտով Զկան Իւղը։ 18—15

Էրպապ իսթիսատան ԱՐԱՄ ՍՕՂԱՆՃԵԱՆ էֆէնտինին եաքարդը սուեր քիմիկէրէր թարգիլանան թանիր վէ մուռեէնէ իտիպէրէք մվեատար մուգիրբէէն քիւլիէն արի թէէվվիւն իլինէ գալանոյմագ իլուն խասսէի լազմէի հավի օլառը թէկէյիւն իթմիշ վէ քէֆիթէէք ճէմիյէթը թրպիէի Շահանէ գարարընա հէր թարափա թասմիմէն թէպիզ վէ իշար պուրուլարը կիպի «ճէրիհէի Վէգաֆի Թրպիյէ» իլէ տախի նէյր ու խալան իսիմիշ տիր։ Իլպու իճատը նէֆիսի թագլանէն պազը մահալէրտէ եէրի մամուլաթը նամըլա պիր թագամ մուգիր էլսրհէթ պօյալար եաբըլմագտա օլառընանան վէ կէրէք պա սուլար վէ կէրէքսէ մէմիսիքը էճէնպիէ մամուլաթը օլան մուգիր էլսրհէթ պօյալարը գալանմագտան իսէ քէնտի մասլիմիզ օլան պօյալարը գալանմագ հէր հալտէ միւրամեանան էրպապը մէրգադ Մանուկ Բայ Ճանոէսիանէ մուսանանան Ալրամ Սօղանճեան էֆէնտինին 121 Նումէրօր Ըթրիսիթ մագազասը վէ լէյհ Ալրամ Սօղանճեան իմզասընա աշէպէթ լիզումանը թավսիէ վէ իսիճար իսէրիզ։ 5—10

Դարմանարան
ԹԷՅ ՄԻ՛ ԳՆԷՔ
Առանց անգամ մը այցելելու
Կ. ԵԿԱԳՕՐԵԱՆ
ԵՐ.
Ց. ԿԱՍԳՕՐԵԱՆ
ՍԱՐԱՊԱՏԵՍՆԵՐ
ՍԱՐԱՊԱՏԵՍ
ՈՒՐ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷՔ
Պէհրով եւ զարդարուն տուփերով
Եւ աճեցմամբ աման զով
անեցնելու մեր
ՀԻՆԳՆԱՊԱՏԵՍՆԵՐ
ՀԱՎԱՏԱՑԻ ՍՐԳԻՍՆԵՐ
ԹԷՅԵՐՈՒ
Ս ա ր ա գ ա ն
Մեր վաճառանէրը գտնուելիք՝
7—50 Բերա թէ մեր ծանուցումներուն քով։

ԿԱԶՄՍՐԱՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԿ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Սուլթան Համամ, Թոփալեան խանէն վար, Զրնկեր օղլու խան, թիւ 1

Կազմարարութիւնը ներկայիս մէջ արհնամ բլլալէ դադրած և Գեղարուեստէ կարգը անցած է։ Ներքաճառակ անձինք իրենց սալօնները ա՛րլամ որ կը զարդարեն գեղօրներով, կարտարներով և կանարով, նոյնքան ալ իրենց գրասդարանները կը պենեն արուեստին կատարելութեանը համեմատ կազմուած գեղասատ հատորներով, որոնց ատատքին փայը այնչափ շատցուցել կ'ելլալ։ Հրապուրիչ։

Արչակ էֆ. Մանուկեան նկատի առնելով հանրութեան այս պահանջը, իր կազմատունը օժտած է նորանոր մեքենաներով, կազապարներով, ոսկեզօծ տառերով և ուրիշ բազմաթիւ կազմարարական գործիներով, որոնց շնորհիւ ամէնէն նրբաճաշակներն իսկ գոհացնելու ատիճան կատարելութեամբ կը կազմէ գիրքեր, թերթերու հատորներ, ալբոմներ, նօթատետրներ, օրագրոյցներ, նուէրներու աղօթագիրքներ և այլն։

Մասնագէտ է առեւտրական ոսկուն, չքեղ ու հատատակազմ տոմարներ և soupkներ կազմելու, որոնցմէ մէկ պարտատոմարներ մը ունի իր գործատեղին մէջ։

Դարգասկան տեսակներ պատրաստած է մասնաւորապէս, որոնք քիչ ընդարձ են և թէ ոսկեզօծ։ 20—20

ՏԷՐ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Մասնագէտ բժշկ, մարթի, գազդիական ախտի, արանց և կանանց ծնունդամիզական գործարանների։
Նէյն, հիւանդութեանց

Ցիչեալ բժշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմունիի նամանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր կրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գաբա, թիւ 10 և կ'ստանայ մինչև ժամը 11 կը գանուի Գանէֆ գաբա Միսքճեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատները։ 50—28

Ի Լ Ա Ն
Բէնտիկտ Բալիս Մվդրբոնա եկեղեցիին պէս գեղեցիկ մը թիմնեցաւ Ցուց Լարանի Էվէնի Ֆիլիպ իլէ սարբաճարանան արզու իսէնէրը եաքանդրատա ունենալ Լսոնէմ էֆ.էյ միւրաճաթ իթմանէր։ 3—2

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ակռաներու և բերնի առողջութիւնը կ'ապահովեն մարսողութիւնը, զոր չեն կրնար լաւապէս կատարել գկ վիճակի մէջ գտնուող ակռաները։ Բերանն ու լինտերը առողջ պահելու, ակռաները ճերմկցնելու և անոնց փտութեան առաջքն առնելու և փտել սկսածները թժշկելու համար անհրաժեշտ է գործածել

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕԳԵԱՐԱԿԵ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՄՈՐԸ

որ Բասաէյօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահոտ և հականեխական է, լինտերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու իսրուչափողին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սաստիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլագ Պէնէտիքիճի մէջ թէրուած կաթ մը բամբակով։ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերն ոսկեայ հաչակուեցան, և այս կարեւոր վարչութեան Տնօրէնն արուեստական դէմքին միրի անդամ անուանուելով, գերազանցագէտ նուիրագործուեցաւ համարուն այս արտադրութեան։ 26—14

Տպագրատեղի
Ս. Զուկոյէանի
Մեծ Փողոցի Ամենամասնաւոր
Գրատեղի
Գրատեսակներ
Գրատեսակներ
Գրատեսակներ